

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE FILOZOFICKÁ FAKULTA

KATEDRA SOCIÁLNÍ PRÁCE

Lucie Prokopičová, DiS.

SOCIÁLNÍ SLUŽBY PRO LIDI S AUTISMEM A JEJICH
RODINY V PRAZE

Obor:

Forma studia:

Akademický rok:

Vedoucí bakalářské práce:

Oponent bakalářské práce:

Datum obhájení:

Výsledek obhajoby:

Sociální práce

Prezenční

2006/2007

PhDr. Olga Havránková

Mgr. Lucie Jirků

Úvod.....	4
1 Pervazivní vývojové poruchy.....	5
1.1 Výskyt poruch autistického spektra	8
1.2 Komorbidita u poruch autistického spektra	9
1.3 Agresivita a sebezraňující chování	10
1.4 Zásady komunikace s lidmi s autismem	11
2 Formy pomoci.....	13
2.1 Psychologická péče, poradenství, osvěta	15
2.1.1 Střediska rané péče.....	16
2.1.2 Speciálně pedagogická centra	18
2.1.3 Respitní a asistenční služba, volnočasové aktivity	23
2.1.4 Poradenství, přednášková a osvětová činnost.....	28
2.2 Zdravotnictví.....	31
2.2.1 Diagnostika	31
2.2.2 Stomatologická péče.....	32
2.2.3 Farmakoterapie a diety	33
2.3 Vzdělávání.....	35
2.3.1 Předškolní zařízení – mateřské školy (dále jen MŠ)	36
2.3.2 Základní a střední školy	39
2.3.3 Stacionáře a ústavy sociální péče	42
2.4 Zaměstnávání a bydlení.....	45
2.4.1 Podporované zaměstnávání	47
2.4.2 Chráněné dílny	48
2.4.3 Chráněné bydlení	48
2.5 Sociální zabezpečení	50
2.5.1 Zákon o sociálních službách	50
2.5.2 Dávky státní sociální podpory pro osoby se zdravotním postížením	54
2.5.3 Dávky sociální péče pro osoby se zdravotním postížením .	55
2.5.4 Slevy operátorů	57
Závěr.....	59
Rejstřík odkazů	61

Použitá a související literatura	65
Seznam příloh	64

Úvod

Téma sociální služby pro lidi s autismem jsem zvolila proto, že jako osobní asistent dětí s poruchou autistického spektra vnímám, jak velice chybí rodičům těchto dětí informace o službách, které by jim mohly usnadnit a pomoci při péči o jejich děti. Rodiče se často ptají: „A nevíte o nějaké škole?“ nebo „Neznáte nějaký kroužek?“, „Myslíte, že by byla hippoterapie vhodná i pro mého syna?“ apod. Jako pracovník občanského sdružení APLA Praha, Střední Čechy, o. s. jsem měla povědomí o některých zařízeních, především z oblasti školství. A to proto, že řada asistencí začíná vyzvedáváním dítěte ze školy. Neměla jsem však celkový přehled, a proto jsem dospěla k závěru, že by bylo dobré zmapovat sociální služby pro tuto klientelu na území hlavního města Prahy. Služby jsem si roztřídila do pěti základních kategorií: psychologická péče, zdravotnictví, školství, zaměstnávání a bydlení a problematiku sociálního zabezpečení, v níž je obsažen nový zákon o sociálních službách a možné výhody, které lze uplatnit. Poté jsem hledala adresáře zařízení, která by mohla s touto klientelou pracovat. Adresáře jsem našla na stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí, Ministerstva školství a tělovýchovy, Městského centra sociálních služeb a prevence a v knize Poruchy autistického spektra PhDr. Kateřiny Thorové, Ph.D. Kromě toho jsem oslovila městské části Prahy a Magistrát hl. města Prahy, z něhož mě kontaktovala referentka speciálních škol Mgr. Ivana Pilíková, která poskytla seznam speciálně pedagogických center a seznam speciálních škol na území hl. města Prahy. V práci nebylo možné představit všechna zařízení, a proto jsem se rozhodla, že by bylo žádoucí získané informace nějak dále využít. Zrodil se nápad vytvořit webový portál určený všem, kteří o děti s autismem pečují.

1 Pervazivní vývojové poruchy

Mezi pervazivní vývojové poruchy (dále jen PVP), dalším možným odborným termínem jsou poruchy autistického spektra - dále jen PAS řadíme dle Hrdličky a Komárka (2004):

- dětský autismus (dále jen DA)
- atypický autismus
- Aspergerův syndrom (dále jen AS)
- jinou dezintegrační poruchu v dětství
- Rettův syndrom
- hyperaktivní poruchu s mentální retardací a stereotypními pohyby
- jiné pervazivní vývojové poruchy
- pervazivní vývojovou poruchu nespecifikovanou.

Dětský autismus (F84,0 v MKN - 10). Diagnostika v našich měřítkách se provádí dle 10. revize Mezinárodní klasifikace nemocí z roku 1992 (dále jen MKN-10) na základě projevů chování. Označení dle amerického klasifikačního manuálu DSM-IV z roku 1994 je autistická porucha. Stupeň závažnosti bývá různý především kvůli značné variabilitě symptomů. Postižení se začíná projevovat před třetím rokem věku dítěte. Mezi specifické rysy narušení ve všech oblastech tzv. „triády“ (tedy komunikace, sociální interakce a představivosti) patří:

- **kvalitativní narušení sociální interakce:** např. nedostatečné přizpůsobení se sociálnímu kontextu, špatné používání sociálních signálů, slabá integrace sociálního, komunikačního a emočního chování apod.
- **kvalitativní narušení komunikace:** např. nedostatečné sociální užívání řeči bez ohledu na úroveň jazykových schopností, porucha imaginační a společenské nápodobivé hry, nedostatečná gestikulace užívaná ke zvýraznění komunikace apod.

- **omezené, opakující se stereotypní způsoby chování, zájmy a aktivity:** např. rigidita a rutinní chování v široké škále aspektů každodenního života, stereotypní zájmy (např. dokonalá znalost různých dat, dopravního značení, jízdnicích řádů apod.), pohybová stereotypie, zájem o nefunkční prvky předmětů, odpor ke změnám v běžném průběhu činností nebo osobním prostoru atd.

Nespecifické rysy postižení bývají strach, poruchy spánku a příjmu potravy, záchvaty vzteku a agrese, většinou absence spontaneity, iniciativy a tvořivosti při organizování volného času, potíže s koncepčností při rozhodování v práci i přesto, že schopnosti na samotné úkoly stačí. Důsledkem poruchy je, že jedinec nerozumí dobře tomu, co vidí, slyší a prožívá.

Atypický autismus (F84,1 v MKN-10, v DSM-IV nese označení pervazivní vývojová porucha jinak nespecifikovaná). O něm hovoříme v případě, že nejsou narušeny všechny tři základní okruhy typické pro dětský autismus, tedy je poškozen pouze jeden, případně dva okruhy triády, nebo dojde-li k opožděnému nástupu po 3. roce života.

Aspergerův syndrom (F84,5 v MKN-10, v DSM-IV Aspergerova porucha). V tomto případě nebývá vývoj řeči ani intelektu opožděný. Děti s tímto syndromem bývají velice nadané. Potíže však mají s chápáním sociálních situací, s empatií, s kontrolou emocí a vlastního chování. Hlavními oblastmi příznaků jsou:

- **narušená sociální interakce:** např. nezájem o interakci s vrstevníky, špatný odhad sociální situace, sociálně a emocionálně nepřiměřené chování apod.
- **omezené zájmy:** např. nezájem o ostatní aktivity, opakování a ulpívání stále na stejných činnostech apod.
- **opakující se osobní rituály,** jejichž dodržování bývá někdy vyžadováno i od ostatních apod.

- **zvláštnost v řeči a jazyku:** nepřirozeně perfektní expresivní jazyk, formální pedantické vyjadřování, hyperrealismus apod.
- **potíže v neverbální komunikaci:** omezené užívání gest, neobratná řeč těla, omezená mimika obličeje, nesprávná mimická vyjadřování apod.
- **motorická neobratnost.**

Rettův syndrom (F84,2 v MKN-10, v DSM-IV Rettova porucha) je vrozená neurologická vada, která postihuje převážně dívky. Postižení vzniká na základě mutace genu MECP2, který se nachází na raménku X chromozomu. Postihne-li Rettův syndrom chlapce, umírají brzy po porodu. Příznaky jsou podobné jako u dezintegrační poruchy v dětství. Vývoj v postnatálním období je v normě, poté se náhle objeví prudký regres. Zlom přichází v období mezi 6 až 12 měsícem života dítěte, v němž dochází k zastavení vývoje a později k rychlé ztrátě naučených dovedností. Příznačná je ztráta očního kontaktu, zpomalení růstu hlavy, dyspraxie rukou (ztráta jejich funkce způsobená typickými „mycími“ pohyby rukou), ztráta řečových schopností, hyperventilace (nadměrné, příliš rychlé nebo příliš hluboké dýchání), poruchy spánku, hyperaktivita čelistí, bruxismus (skřípání zubů), vkládání rukou do úst. Postižení se projevuje i tělesně, např. skoliózou, ochabnutím svalů, pomalou ztrátou schopnosti chůze, deformací páteře a chodidel.

Jiná dezintegrační porucha v dětství (F84,8 v MKN-10, v DSM-IV opět pod označením pervazivní vývojová porucha jinak nespecifikovaná). Pro tuto poruchu je příznačný normální vývoj zhruba do jednoho a půl až čtyř let věku dítěte. Poté nastupuje náhlý regres povahy autistických symptomů. Dřívější název zněl Hellerova demence či Hellerova psychóza. Pro stanovení této diagnózy je nutné, aby byly naplněny následující dva body:

1. významná ztráta dosažených dovedností, alespoň ve dvou z následujících oblastí – řeč, hra, sociální dovednosti, ovládání vyměšování
2. postižení alespoň ve dvou oblastech triády autismu.

1.1 Výskyt poruch autistického spektra

Dříve panoval názor, že výskyt poruch autistického spektra je minimální. Poté, co se rozšířila širší diagnostická kategorie, již toto tvrzení neplatí. Pro zajímavost uvádím, že frekvence výskytu autismu dětí je dokonce vyšší než výskyt Downova syndromu, rakoviny, cukrovky či rozštěpu páteře. Hrubý odhad výskytu pervazivních vývojových poruch v České republice je 60 000. Z toho celku se jedná o 15 000 osob s diagnózou dětský autismus, počet narozených dětí ročně je odhadem 135. Stejná čísla se týkají také diagnózy Aspergerův syndrom. Počet dívek s Rettovým syndromem je 1000, ročně se narodí 9 dívek s tímto postižením. Výskyt PAS z hlediska pohlaví je specifický v tom, že je 3 až 4krát častější u chlapců než u dívek s výjimkou Rettova syndromu, protože chlapci s tímto postižením umírají brzy po porodu, kvůli mutaci genu, který se nachází na raménku X chromozomu (Thorová, 2006). Riziko, že také druhorozené dítě bude trpět PAS, je zhruba 1:20. U jednovaječných dvojčat se toto číslo rapidně zvyšuje a je na 95 procent jisté, že i druhé dítě bude mít PAS (Jirků, 2005). Jsou známy, i když ojediněle případy rodin, v nichž i více než dvě děti měly nějakou formou PAS.

Někdy se stává, že se výsledky epidemiologických studií zcela neshodují. Jedním z důvodů je např. stanovení špatné diagnózy na základě nejednotnosti diagnostických kritérií, dále pak rozdílnými typy screeningů v různých zemích. Výsledky některých studií podrobně popisuje Hrdlička a Komárek v publikaci Dětský autismus (2004).

1.2 Komorbidita u poruch autistického spektra

K nejčastějším přidruženým poruchám u PAS patří smyslové a neurologické poruchy (především epilepsie), mentální retardace, chromozomální poruchy (syndrom fragilního X chromozomu, Rettův syndrom, Angelmanův syndrom, Downův syndrom), tuberózní skleróza, dětská mozková obrna, specifické poruchy učení, ADHD (porucha pozornosti a hyperaktivita), ADD (porucha pozornosti) a poruchy řeči.

Mentální retardace je přidružena v 80 procentech. Inteligenční kvocient bývá v hodnotě okolo 70. V případě Aspergerova syndromu je jeho hodnota stejná jako u běžné populace, u řady případů nadprůměrná. Připojení mentální retardace velice ztěžuje diagnostiku a rozlišení symptomů, které náleží autismu a které jsou naopak projevem mentální retardace.

Z neurologických poruch se v raném dětství u jednoho z pěti až u jednoho ze šesti dětí projeví epilepsie. V pubertě se objeví u dalších 20 procent. Co se týče Aspergerova syndromu, je výskyt epilepsie o něco málo vyšší než u běžné populace, nikoliv však vyšší než u lidí s autismem. V dospělosti prodělá epileptický záchvat, eventuálně více záchvatů 30 až 40 procent osob s autismem (Gillberg a Peeters, 2003).

Ze smyslových poruch bývá velice často zasažen sluchový aparát. Zhruba jedna čtvrtina jedinců má sluchové problémy a určité procento neslyší vůbec. Zajímavostí je, že u řady jedinců s autismem sluch narušen není, a přesto v okolí vzbuzují dojem, že tomu tak je. V těchto případech jde však o zvláštní příjem sluchových podnětů v kombinaci s neobvyklým zaměřením pozornosti (Gillberg a Peeters, 2003). Jinak řečeno: nemá-li daný jedinec o daný sluchový podnět zájem, je schopen na něj absolutně nereagovat.

Kromě sluchu bývá zhruba u jednoho z pěti postižených autismem zhoršeno vidění. Úplná slepota je spíše neobvyklá. Na druhou stranu je výskyt autismu u určité skupiny dětí s vrozenou slepotou velmi

vysoký (Gillberg a Peeters, 2003). Problém v těchto případech spočívá většinou v tom, že nejsou ochotni nosit brýle, např. z toho důvodu, že jim to připadá divné. Brýle jsou jimi často vnímány jako něco, co na obličej nepatří.

Postižení řeči a jazyka je jedním ze základních symptomů. Je však důležité si uvědomit, co je v tomto případě primární příčinou. Není to totiž porucha řečového aparátu jako takového, ale nedostatečné vědomí komunikace. Lidé s autismem nechápou důvody vzájemné komunikace. Pouze u malé skupiny je překážka v samotné schopnosti mluvit. V těchto případech se jedná o souběh autismu a dysfázie (porucha schopnosti mluvit) nebo afázie (ztráta schopnosti řeči způsobená narušením řečových center v mozku; Gillberg a Peeters, 2003).

1.3 Agresivita a sebezraňující chování

Agresivní a sebezraňující chování se u lidí s PAS objevuje relativně často. Vidíme-li daného jedince, jak se tzv. „nastartovává“ - to znamená, že začíná být neklidný, nervózní, může se např. pohupovat, zrychlovat své stereotypní projevy chování apod. zní hlavní zásada „dát se na útěk“. Je-li však daný jedinec či někdo jiný jeho chováním ohrožen, je samozřejmě nutné zasáhnout. Pro tuto situaci existuje sestava chvatů, které neubližují, pouze stabilizují daného jedince, zároveň mu však ponechávají do určité míry volný pohyb. Cílem je především snížit intenzitu úderů a zklidnění. Kromě ovládní těchto úchopů bychom se měli vždy zamyslet nad tím, co toto chování vyvolalo, popřípadě co se jeho prostřednictvím snaží jedinec sdělit. Může jít např. o:

- připoutání pozornosti, kterou daný jedinec neumí získat jinak
- neschopnost komunikace (např. neví, jak sdělit nesouhlas, zájem, přání apod.)
- strach, úzkost, pocit ohrožení

- frustraci, nudu, z těchto důvodů může začít jedinec provádět autostimulaci, např. zamačkování očních víček
- únikovou, eventuálně obrannou reakci
- tvoření hranic (vyjádření „tohle se mi nelíbí“)
- somatické potíže - nutno vyloučit jako první (Jirků, 2005).

1.4 Zásady komunikace s lidmi s autismem

- Vyhybat se infantilnímu zacházení, přistupovat adekvátně dle věku a stupně postižení.
- Správně interpretovat chování (nebrat si útok osobně, ale naopak začít zkoumat, co ho vyvolalo, např. neporozumění, strach, bolest).
- Vyvarovat se syndromu „krvácejícího srdce“ (jeho příznakem je např. oslovování typu „ty můj chudáčku“ apod.). Toto zacházení, spěje k výchově „malého tyрана“. Rodiče, u nichž se projevuje tento syndrom, se bojí, nechtějí stanovit hranice, dítěti dovolují víc než zdravým sourozencům. Avšak pevné hranice jsou to, co nejen zdravé děti, ale také děti s tímto postižením potřebují.
- Nesnažit se za každou cenu daného jedince změnit. V některých situacích je vhodnější přizpůsobit, upravit prostředí, chování nás samých.
- Hovořit jasně, stručně, krátce (v některých případech půjde pouze o heslovité věty typu podej mi X, ukaž X).
- Nesplní-li úkol, zamyslet se nad tím proč, není-li chyba na naší straně, zda jsme nezadali úlohu těžkou, nesrozumitelnou či naopak příliš lehkou.
- To, že daný jedinec nemluví (což je v 50 procentech případů) neznamená, že nerozumí!
- Při jednání s lidmi s PAS ovládat své reakce. Zvláště v situacích, kdy pronesou např. nějaký výrok pro nás vzhledem k situaci komický. Pro ně to však může být

stěžejní problém, kterým se po dobu několika týdnů zabývají. Náš smích by si pak mohli vyložit jako posměch vlastní osobě. Nemusí chápat, že v daném kontextu jejich prohlášení nabývá zcela jiného významu (Jirků, 2005).

2 Formy pomoci

Název mé bakalářské práce zní „Sociální služby pro lidi s autismem a jejich rodiny v Praze“. Pro snadnější orientaci jsem se pokusila o rozdělení služeb dle formy pomoci do následujících kategorií. První nese název psychologická péče, poradenství a osvěta. Do ní jsem zařadila střediska rané péče, speciálně pedagogická centra, respitní a asistenční službu a přednáškovou činnost. Druhou oblastí je zdravotnictví, kam spadá diagnostika, stomatologická péče, farmakoterapie a diety. Třetí skupinu jsem nazvala vzdělávání, kde jsem zmapovala předškolní a školská zařízení. Čtvrtou oblastí je podporované zaměstnávání, chráněné dílny a chráněné bydlení. Poslední, nikoliv však méně významnou je problematika sociálního zabezpečení, v níž se zabývám zákonem o sociálních službách, dávkami sociální péče, dávkami státní sociální podpory, průkazy ZTP, bezúročnými půjčkami a slevami mobilních operátorů.

Níže uvedená zařízení jsem kontaktovala buď osobně, nebo telefonicky, či e-mailem, nebo zprostředkovaně přes třetí osobu, která měla nebo doposud má s organizací osobní zkušenost (praxe, pracovní úvazek). Celkový přehled institucí pracujících s osobami s PAS jsem získala z publikace Poruchy autistického spektra (Thorová, 2006). Dále z webových stránek Městského centra sociálních služeb a prevence (dále jen MCSSP). Zde je možné si vygenerovat adresář zařízení dle cílové skupiny. Pro účel práce jsem zvolila skupinu „Osoby s mentálním postižením nebo autismem, případně s kombinovaným postižením“. Vzhledem k tomu, že do tohoto adresáře jsou zadány organizace, jak pro lidi s mentálním postižením, tak pro jedince s autismem, bylo nutné jednotlivé instituce oslovit a zjistit, o jakou klientelu se v jejich případě jedná. Dalším zdrojem byl „Adresář zařízení sociální péče“ z internetového portálu Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen MPSV). V tomto seznamu jsou pro změnu zahrnuta všechna zařízení sociální péče, která spadají pod hl. město Praha, dohromady. Nejsou tedy

roztříděna podle skupin uživatelů. Z nich jsem oslovila pouze ta zařízení, která by eventuálně mohla pracovat s osobami s PAS. Byla tedy vynechána zařízení typu domov pro seniory, domov s pečovatelskou službou apod. Na internetových stránkách Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT) jsem našla „Adresář zařízení a instituce v krajích poskytující poradenské služby a vzdělávání žákům s poruchou autistického spektra“. Jedná se především o předškolní a základní školy. Obeslány byly také všechny městské části Prahy s dotazem, zda nabízejí nějaké služby pro tuto klientelu. Od městských částí na Praze 2, 3, 6, 8, 10, 11, 12, 14, 20 tedy od těch, které odpověděly, jsem se dověděla, že z jejich strany je podpora poskytována většinou nepřímo (např. sníženým nájmem za prostory, formou grantů apod.). Pokud sama městská část neprovozuje nějakou službu disponuje seznamem organizací ve svém obvodu, na něž klienty odkazuje. Výjimkou je Městská část Praha 10, pod níž spadá samostatné oddělení projektu JPD3, jehož cílem je integrace občanů s těžkým zdravotním postižením a jejich rodin na trh práce. Projekt je určen osobám z Prahy 10 nebo těm, které o ně pečují, jsou nabízeny zdarma v souvislosti s uplatněním na trhu práce tyto služby: počítačové kurzy, výuka cizích jazyků (angličtina, němčina), kurzy zaměřené na získávání komunikačních dovedností a rozvoj osobnosti, dopravní obslužnost v souvislosti s uplatněním na trhu práce, rozvoz osob se zdravotním postižením, osobní asistence, zaměstnání a pomoc při zapojení do zaměstnání a právní poradenství.

Z Magistrátu hlavního města Prahy (dále jen MHMP) mi přišel odkaz na dvě instituce, Sluneční domov a APLA Praha, Střední Čechy, o. s. Zprostředkovaně byl na mě předán kontakt Mgr. Ivaně Pilíkové, referentce speciálních škol na odboru školství MHMP, která mi poskytla seznam speciálně pedagogických center a speciálních škol, jejichž zřizovatelem je hl. město Praha. Úplný seznam všech škol uvádím v příloze 6 a na webovém portálu www.autismus.atlasweb.cz, který je výstupem mé práce.

Dne 4. dubna 2007 jsem se zúčastnila Veletrhu neziskových organizací (dále jen VNO) jako reprezentant APLA Praha, Střední Čechy, o. s. a taktéž dne 18. dubna 2007 výstavy NON-HANDICAP 2007 (dále jen NH 2007). Na těchto akcích jsem měla možnost setkat se s Ing. Miroslavou Jelínkovou, CSc., z občanského sdružení Autistik a získat od ní velice cenné informace, a to nejen během její přednášky „Autismus záhad zbavený“ na výstavě NH 2007. Kromě nastudované literatury jsou dalším nepostradatelným zdrojem moje vlastní zkušenosti s touto klientelou. V APLE Praha, Střední Čechy, o. s. pracuji jako osobní asistent těchto dětí, vypomáhám na skupinových terapiích a zaškoluji nové asistenty. Jelikož většina asistencí spočívá ve vyzvedávání ze školského zařízení, znám řadu z nich osobně nebo zprostředkovaně od jiných asistentů.

Dne 23. 5. 2007 jsem navštívila MHMP a své informace z oblasti školství jsem osobně konzultovala s Mgr. Ivanou Pilíkovou. V přízemí MHMP se nachází KONTAKT Městského centra sociálních služeb a prevence, kde jsem si zakoupila „Adresář poskytovatelů sociálních služeb“, který je zároveň dostupný na internetových stránkách MCSSP. Jde o zařízení, které poskytuje aktuální přehled o sociálních službách a sociální poradenství.

Veškeré získané adresáře a seznamy zařízení uvádím v přílohách.

2.1 Psychologická péče, poradenství a osvěta

Hlavním cílem rané péče z hlediska diagnostiky je snížit věk stanovení diagnózy na 18–24 měsíců (Thorová, 2006). A to z toho důvodu, aby bylo možné co nejdříve zahájit speciálně pedagogickou péči. Věk, kdy bývá v současné době ve většině případů stanovena diagnóza, je mezi 3. a 4. rokem života. Nejmladším diagnostikovaným dětem byly 2 roky.

2.1.1 Střediska rané péče

Raná péče představuje soustavu služeb, které jsou poskytovány nejen ohroženým dětem, ale i dětem se zdravotním postižením a jejich rodinám. Cílem rané péče je především předcházet postižení, snižovat nebo alespoň zmírnit jeho důsledky a poskytnout rodině, dítěti i společnosti předpoklady sociální integrace. Služby rané péče mají být poskytovány od okamžiku zjištění rizika nebo postižení do doby přijetí dítěte vzdělávací institucí tak, aby zvyšovaly vývojovou úroveň dítěte v oblastech, které jsou ohroženy faktory biologickými, sociálními a psychologickými.

V této kategorii se mi bohužel nepodařilo zajistit velké množství zařízení. Na VNO jsem oslovila zástupkyni Sítě mateřských center v ČR (www.materska-centra.cz) a bylo mi sděleno, že se touto problematikou nezabývají.

Asociace pomáhající lidem s autismem – APLA Praha, Střední Čechy, o. s. nabízí v rámci svých služeb aktivity Centra rané péče, které je určeno pro rodiny dětí s poruchou autistického spektra do šesti let věku. Co je náplní činnosti tohoto Centra, je možné nalézt na webových stránkách zařízení. Pro přehled uvádím hlavní oblasti činnosti:

- zhodnocení schopností a dovedností dítěte a zjištění potřeb dítěte i celé rodiny
- vypracování Individuálního výchovně–vzdělávacího plánu (dále jen IVVP) a Plánu podpory rodiny (dále jen PPR)
- individuální práce s dítětem v APLA Praha, Střední Čechy, o. s.
- konzultace v domácím prostředí.
- vyhledávání předškolních zařízení.
- videotrénink interakcí.
- dopolední klub, bude v provozu od září 2007
- půjčování hraček, pomůcek a literatury (zdarma), od září 2007
- pomoc při prosazování práv a zájmů rodiny.

Dětské centrum Paprsek má celkem 4 střediska (Středisko Hloubětín, Středisko Prosek, Středisko Setkání a Středisko DAR), ve všech z nich jsou děti s autismem. Avšak běžnými uživateli služeb DC Paprsek jsou především děti a mladí dospělí s kombinovaným postižením. Největší zkušenost s dětmi s autismem má středisko DAR, které vede PhDr. Monika Janíková. Dle vyjádření pracovnice ze Střediska Hloubětín Ivany Hejlové se DC Paprsek nepovažuje za tak specializované zařízení jako APLA Praha, Střední Čechy, o. s., proto velice úzce spolupracuje s touto neziskovou organizací a dr. Janíkovou. V rámci rané intervence je služba pro rodinu s dětmi se zdravotním postižením nebo ohrožením ve věku 0 až 7 let poskytována přímo v rodinách, kde rodinu podporují a podle programu Portage se snaží podněcovat vývoj dítěte. Program Portage je forma rané péče (intervence), která je určena rodinám s malými dětmi s mentálním nebo kombinovaným postižením, případně s ohrožením zdravého vývoje. Služba spočívá v pravidelných schůzkách rodičů dítěte a domácího konzultanta, většinou přímo v rodinném prostředí. Je poskytována v době od narození dítěte do 3–4 let věku v případě mentálního postižení nebo do 7–8 let v případě kombinovaného postižení, zpravidla do doby nástupu dítěte do kolektivního zařízení (MŠ, stacionář apod.).

Středisko rané péče (SPRP Praha) na Praze 1. Středisko poskytuje služby dětem se zrakovým nebo kombinovaným postižením. Podmínkou přijetí klienta je zrakové postižení, které se může pojít i s autismem (nejčastěji je to hypoplasie očního nervu nebo ROP -retinopatie nedonošených). Diagnóza autismu je z hlediska typu postižení pro toto středisko podružná. Věkové rozložení dětí je od 0-6 let, diagnostika autismu tedy probíhá většinou až v průběhu poskytnutí služeb v rámci střediska. Jak se vyjádřila poradkyně rané péče Mgr. Martina Štiková je někdy těžké rychle odhadnout, zda je stereotypní nebo "zvláštní" chování dětí

zapříčiněno zrakovým postižením či zda hrají roli další faktory. Pokud se jim chování zdá "autistické", odkazují na APLU Praha či na MUDr. Krejčířovou. Klienty střediska je celá rodina.

Středisko rané péče – Diakonie ČCE, Praha 5. Rodiny dětí s autismem nejsou výhradně cílovou skupinou tohoto střediska, ale mohou u něj o službu požádat, jak potvrdila jedna z jeho pracovnic, Alena Kunová. Služby, které středisko nabízí, jsou tyto: podpora rodiny v období krize, posouzení vývojové úrovně dítěte, návrh stimulačního programu, vypracování individuálního plánu rozvoje dovedností, půjčování hraček a pomůcek, pomoc při prosazování práv a zájmů rodiny, např. při jednání s institucemi, poradenství při výběru a získání rehabilitačních pomůcek, sociálně právní poradenství, pomoc při vyhledávání předškolního zařízení pro dítě, zprostředkování kontaktů na další odborníky.

Středisko rané péče Ratolest – Diakonie ČCE, Praha 10. Služby jsou nabízené rodinám s dětmi v předškolním věku, které mají zdravotní postižení nebo jsou postižením ohroženy. Jedná se o podporu rodiny v krizi, posouzení vývoje dítěte a návrh stimulačního programu, herní terapii, praktické návody k práci s dítětem, půjčování hraček, poradenství při výběru rehabilitačních pomůcek, pomoc při orientaci v sociálně právní problematice, podpora při integraci dítěte do běžné mateřské školy a pomoc při zajištění hlídání dítěte. Služba probíhá v rámci pravidelných návštěv v rodinách klientů. Ředitelka střediska Mgr. Vlasta Beščecová mi sdělila, že jejich klientelu tvoří převážně klienti s těžším mentálním a kombinovaným postižením, ale někteří z nich mají i autistické rysy.

2.1.2 Speciálně pedagogická centra

V publikaci Poruchy autistického spektra (Thorová, 2006) je zmíněno jako vhodné řešení vybudování center v hlavních spádových

oblastech. V tomto okamžiku funguje v každém kraji pracovník, tzv. krajský koordinátor, který je zaměstnán ve speciálně pedagogickém centru (dále jen SPC) a náplní jeho práce jsou děti s PAS v rámci celého kraje. Koordinátorkou pro kraj Hlavní město Praha je PhDr. Olga Opekarová ve SPC při SpŠ, Chotouňská v Praze 10.

Popis „centra“ z hlediska složení pracovníků uvedu na konkrétním zařízení (**APLA Praha, Střední Čechy, o. s.**), které pokrývá celou škálu služeb určenou lidem s PAS. Psychologické vyšetření a poradenství provádí výše zmíněná PhDr. Kateřina Thorová, Ph.D, která ovládá diferenciální diagnostiku, je schopna zjistit mentální úroveň dítěte, umí pracovat s jeho problémovým chováním, vypracovává zprávu z vyšetření pro rodinu, školu či posudkového lékaře. Pozici speciálního pedagoga zastává PaedDr. Věra Čadilová, která má na starost speciálně pedagogické poradenství, které v sobě zahrnuje seznámení rodičů s principy strukturovaného učení, se systémem školských zařízení, výhodami i nevýhodami integrace či zařazení do speciálních tříd, seznámení s možností asistenta pedagoga. Těžiště práce tkví ve speciálně pedagogickém vyšetření, na jehož základě je vyhotoven IVVP. Dalším pracovníkem je odborník na komunikaci, který ovládá komunikační terapii, zná alternativní způsoby komunikace, jako je práce s vizuální podporou, zhotovení komunikační knihy, rozvoj neverbální komunikace, např. pomocí znakové řeči nebo zjednodušených manuálních znaků v rámci jazykového programu MAKATON. Tuto pozici zastává Mgr. Alena Valáková jako speciální pedagog rané péče. Sociální pracovník/pedagog Mgr. Lucie Jirků poskytuje sociálně právní poradenství, např. na jaké dávky má rodina nárok, jaké úlevy je možno využít (např. průkaz ZTP/P), představuje nabídky sociálních služeb jako např. formy respitní a asistenční služby. Behaviorální terapeut Mgr. Hynek Jůn vede individuální i skupinové nácviky sociálního chování. Jeho práce vychází především z aplikované

behaviorální analýzy, řeší problémové chování (agresivitu, sebezraňování, záchvaty vzteku apod.). Navrhuje konkrétní opatření a zabývá se prevencí problémového chování. Kromě těchto pracovníků jsou zde dále, např. koordinátorka osobní asistence a odlehčovací služby, koordinátorka vzdělávání a další.

SPC Horáčkova (Praha 4) nabízí poradenskou a metodickou činnost rodinám a dětem se speciálními potřebami. Jedná se o pomoc speciálně pedagogickou, psychologickou a sociální, eventuální další podpora je poskytována formou ambulantní péče nebo výjezdem do rodiny a do mateřských škol, které integrují děti se speciálními potřebami. Pomoc dětem kompenzovat jejich postižení probíhá především prostřednictvím hry a řízené činnosti. Rozvíjeny jsou také komunikační dovednosti a sebeobsluha. V Centru si lze zapůjčit hračky, pomůcky či odbornou literaturu. Jednou měsíčně, vždy druhé pondělí v měsíci, probíhá setkávání rodičů a dětí, které nenavštěvují MŠ Horáčkova. Informaci dodala PhDr. Miroslava Měchurová, ředitelka školy, která také předala kontakt na svoji zástupkyni Mgr. Ladislavu Halvovou, která přímo pracuje ve třídě pro děti s autismem.

SPC Na Lysinách (Praha 4) vzniklo v roce 1994 při Speciální mateřské škole pro děti s mentálním postižením. V současné době se činnost SPC i SpMŠ zaměřuje na poskytování služeb a péče dětem s nerovnoměrným či opožděným psychomotorickým vývojem, s obtížemi ve vývoji řeči, zdravotním oslabením aj. Hlavní náplní činnosti SPC jsou: poradenství při zařazení dítěte do vhodného předškolního či školního zařízení, psychologická a speciálně pedagogická diagnostika klientů, vypracování individuálního plánu rozvoje dítěte, participace při přípravě a zpracovávání individuálních výchovně-vzdělávacích a stimulačních programů pro děti a žáky integrované do běžných škol, cvičení pro děti s nerovnoměrným

vývojem zaměřené na rozvoj psychomotoriky, paměti, prostorové orientace a podpory dalších dílčích funkcí (např. sluchové a zrakové percepce), možnost následné pravidelné speciálně pedagogické a psychologické péče o žáky, pokud tuto péči nezajišťuje škola. K dispozici je také půjčovna vhodných hraček a pomůcek (s možností konzultace nejvhodnější formy stimulace), půjčovna odborné literatury, individuální i skupinová logopedická péče, rehabilitační péče pro děti (cvičení na balančních míčích aj.), dětská jóga a další. Informace potvrdila ředitelka školy, viz. dále u MŠ Na Lysinách.

SPC Sluníčko (Praha 5) nabízí tyto aktivity: podílení se na diagnostice dětí, vytváření individuálně vzdělávacích plánů, poradenství ohledně následného vhodného typu školského zařízení, posouzení školní zralosti, primární prevenci sociálně patologických jevů, zprostředkovávání kontaktů na další odborná pracoviště, zapůjčení odborné literatury a některých didaktických pomůcek.

SPC Vertikála (Praha 6) funguje při Základní škole speciální Rooseveltova v témže místě. Hlavní činností SPC je podpora žáků s mentálním a kombinovaným postižením v rámci procesu integrace do běžných škol a podpora dětí a žáků s PAS, především s autismem a AS v běžných a speciálních školách. Odpověď za SPC Vertikála zaslala Magdalena Kozojedová, která zároveň poskytla podrobný popis procesu integrace v jejich SPC.

SPC Dítě (Praha 8) vzniklo v roce 1992. Hlavní náplní činnosti SPC je pedagogická a psychoterapeutická práce s dětmi a jejich rodinami. Pomoc je nabízena rodinám s dětmi od narození do zahájení školní docházky, a to v souladu s potřebami dítěte a možnostmi rodiny. Centrum preferuje individuální přístup a zajišťuje tyto aktivity: pedagogickou, psychologickou, rehabilitační, logopedickou, začlenění dítěte do malého kolektivu, integraci dětí

i s těžším postižením, návštěvy v rodinách, konzultace poskytované učitelům, kteří pečují o problémové dítě v jiném zařízení. K dispozici je půjčovna speciálních pomůcek, hraček, odborných knih a videokazet. Informace byly ověřeny osobní návštěvou při absolvování školení, které se konalo přímo v prostorách třídy určené pro děti s autismem.

SPC Chotouňská (Praha 10). Klienty tohoto SPC jsou nejen děti s PAS, s mentální retardací různých stupňů a jejich rodiče, ale také pedagogové a jiní pracovníci, kteří pracují s těmito dětmi. Služby, které je SPC schopno zajistit, jsou následující: poradenská a psychologická péče, pomoc při vřazení dítěte do vhodného vzdělávacího zařízení, pravidelná speciálně pedagogická a logopedická péče, pomoc při dalším zařazení žáků po ukončení školní docházky, pomoc při získávání sociálních východ a finančních příspěvků a spolupráci při vytváření individuálních učebních plánů.

Pro informaci uvádím zbývající speciálně pedagogická centra ze seznamu dodaného referentkou speciálních škol na odboru školství MHMP, a to z toho důvodu, že poruchy autistického spektra se mohou kombinovat s jiným postižením. Může se tedy stát, že kromě toho, že dítě bude trpět autismem, bude navíc nevidomé. Proto první zařízení, které rodina navštíví, bude speciálně pedagogické centrum pro zrakově postižené, kde by měli být pracovníci znalí i poruch autistického spektra a schopni rodinu napojit na zařízení odpovídající jejich potřebám. Jedná se o následující speciálně pedagogická centra:

Cílová skupina – zrakově postižení:

SPC pro ZP při ZŠ Jaroslava Ježka, Praha 1 – Loretánská 19

SPC pro ZP, Praha 2 – Náměstí Míru 19

Cílová skupina – děti s vadami řeči:

SPC pro děti a mládež s VŘ, Praha 2 – Tyršova 13

SPC pro VŘ, Praha 8 – Libčická 398/a

Cílová skupina – sluchově postižení:

SPC pro SP, Praha 5 – Holečkova 4

SPC pro SP, Praha 2 – Ječná 27

SPC pro SP, Praha 5 – Výmolova 169

Cílová skupina – tělesně postižení:

SPC při JÚŠ pro TP, Praha 2 – V Pevnosti 4

SPC Praha 4 – Hurbanova 1285

Cílová skupina – mentálně postižení:

SPC pro MP Praha 5 – Trávníčkova 1743

SPC pro MP Praha 10 – V Olšínách 69

Cílová skupina – děti s kombinovanými vadami:

SPC pro KV Praha 10 – Starostrašnická 45

Cílová skupina - děti se specifickými vývojovými poruchami chování: SPC pro SPCH Praha 5 – Na Zlíchově 9

Cílová skupina - děti s poruchami učení a ADHD:

SPC při ZvŠ, Praha 2 – Vinohradská 54.

2.1.3 Respitní a asistenční služba, volnočasové aktivity

Respitní neboli odlehčovací služba je formou pomoci především pro pečující, ve většině případů tedy služba rodičům nebo osobám, kterým bylo dítě svěřeno do péče. Služba vychází ze skutečnosti, že péče o postiženého představuje dlouhodobou zátěž a může někdy vést až k samotnému vyhoření pečující osoby. Tato osoba může zprvu pečovat s plným nasazením, např. pod vlivem hesla, že dětem je třeba se obětovat. Nicméně, je-li výdej energie vyšší než příjem, vede tato aktivita zákonitě k vyčerpání, frustraci a změně postoje daného jedince. A proto je třeba, aby i pečující jedinec měl čas sám na sebe.

APLA Praha, Střední Čechy, o. s. (Praha 8) v rámci respitní péče poskytuje **asistenční službu**. Jedná se především o vyzvedávání dětí ze školních zařízení, doprovod na kroužky (sama

APLA provozuje klubovnu, v níž probíhá výtvarný kroužek a cvičení na míčích, plánuje se rozšíření nabídky na kroužek deskových her, práce s informacemi jako např. vyhledávání v jízdnicích řádech, práce s dopravními značkami aj.), zajištění volnočasových aktivit (např. vycházka, návštěva bazénu či hřišť, jízda na kole a další). Asistenční služba může probíhat i formou večerního hlídání, díky němuž mohou být rodiče se svými přáteli, navštívit kino či divadlo. V současné době doplácí rodič na jednu hodinu asistenční služby 60,-Kč. Takto dotovaných hodin má k dispozici 40 měsíčně. Je-li tento limit přesáhnout, je každá další hodina hrazena v plné výši, tedy 80,-Kč/h. Do roku 2006 byly služby cenově přístupnější. Rodič samoživitel doplácel pouze 5,-Kč a nesamoživitelé 20,-Kč. Cena v klubovně Apla je 30Kč/h. Toto nepříjemné finanční navýšení vzniklo paradoxně kvůli nově přijatému zákonu o sociálních službách č. 108/2006 Sb., který nabyl účinnosti 1. 1. 2007, v rámci něhož byl zaveden příspěvek na péči. V současné chvíli mají uživatelé sociálních služeb finance ve formě uvedeného příspěvku na péči a záleží na nich, jakou službu si zvolí, potažmo, jak utratí své peníze. Na základě tohoto důvodu, byla zamítnuta řada žádostí o grant s tím, že peníze dostanou od svých potenciálních klientů. Mnoho uživatelů však potřebuje nebo by rádo využívalo více služeb. Některé organizace, kvůli zamítnutým grantům, však byly nuceny přistoupit ke zvýšení poplatků za své služby. Rodina si pak může dovolit pouze tu nejnútnejší službu, která ale zdaleka nemusí naplňovat potřeby a přání klienta.

Kromě asistenční služby je možné v APLA Praha, Střední Čechy, o. s. využít **respitní víkendy**, které probíhají jednou měsíčně. V případě zvýšeného zájmu je možné jejich počet v rámci jednoho měsíce navýšit. Víkendová respitní péče je určena pro všechny děti s autismem bez ohledu na věk či míru problémového chování. Jedinou podmínkou je členství rodin v APLA Praha, Střední Čechy, o. s. Na víkendu bývá 3 až 5 dětí. Počtu dětí odpovídá počet asistentů, poměr 1:1. Výběr dětí se snaží co nejvíc vyjít vstříc jejich potřebám

a požadavkům, tak aby si navzájem maximálně „sedly“ s ohledem na specifika svého postižení a aby se zároveň předešlo nepříjemným situacím, kdy by např. dítě, které agresivně reaguje na zvuky, trávilo víkend s dítětem, jež se dorozumívá právě pouze hlasitými projevy.

Poslední forma péče, kterou APLA Praha, Střední Čechy, o. s. poskytuje v rámci respitní služby, jsou **tábory** pro děti s autismem. Letos proběhne poprvé zvlášť tábor určený pouze pro děti s Aspergerovým syndromem a vysokofunkčním autismem. Je také možné zajistit asistenta a poslat dítě na „běžný“ tábor s tím, že APLA Praha, Střední Čechy, o. s. se podílí na financování asistenta, který dítě na táboře doprovází.

Autistik, o. s., (Praha 8) pořádá rekreační, terapeutické a ozdravné pobyty pro rodiče s dětmi, a to v časovém rozpětí dva týdny v létě a jeden týden v zimě.

Jezdecký oddíl Počín (Praha 9) se věnuje hippoterapii a jezdeckému výcviku dětí a mládeže. Pro výuku i terapii je využíváno šest koní. Chod oddílu zajišťuje šest stálých dobrovolníků. Klub je držitelem tří jezdeckých licencí, jedné trenérské licence a certifikátu Masarykovy univerzity v Brně, který jej opravňuje provádět hippoterapii v podobě léčebné pedagogicko-psychologické jízdy na koni. JK POČÍN je registrován u České jezdecké federace. Na dotaz zareagoval RNDr. Tomáš Jirsák, CSc., jakožto statutární zástupce, který předal dotaz vedoucí oddílu Haně Špindlerové.

Klub Hornomlýnská (Praha 4). Koordinátorka služby PhDr. Anežka Misauerová, DiS., sdělila, že klienty jsou děti s různými typy postižení od 3 do 10 let — tedy i děti s poruchou autistického spektra. Klub se zabývá zajišťováním asistence pro tyto děti, jak na úrovni integrace do běžných mateřských škol, tak na úrovni volnočasových aktivit.

Komunitní centrum Motýlek (Praha 9) funguje jako centrum denních služeb určených pro děti s handicapem, tedy i pro děti s pervazivními vývojovými poruchami. Výběr aktivity provádějí sami rodiče. Ukáže-li se, že dítě nespolupracuje nebo pro něj aktivita není přínosná, je služba ukončena. Zároveň je spolu s rodiči hledána jiná vhodnější činnost. Centrum spolupracuje s APLOU Praha v oblasti vzdělávání zaměstnanců i dobrovolníků (Centrum pořádá kurzy a přednášky, které jsou lektorovány z APLY Praha). Aktivity, které Centrum nabízí, jsou tyto: dětská divadelní představení, integrovaná herna s programem, volná herna, keramická dílna, canisterapie, respitní péče (jak skupinové hlídání dětí s handicapem, tak individuální hlídání dětí s handicapem v domácnostech), plavání dětí s rodiči (Černý Most), půjčovna odborné a dětské literatury a didaktických pomůcek pro děti, rekondiční pobyty, společné výlety rodin, svépomocná skupina rodičů, vzdělávací akce pro rodiče, logopedická péče, muzikoterapie, výuka hry na zobcovou flétnu, školička Motýlek. Odpověď na dotaz elektronickou poštou zaslala Lucie Krísová, DiS., sociální pedagožka a vedoucí projektu podpora rodin s dětmi raného věku.

REHA, sdružení pro rehabilitaci (Praha 4). Dotaz zodpověděla Iveta Němečková. Jedním z klientů REHY je v současné době chlapec s autistickými rysy. Osoby s poruchou autistického spektra služeb využívaly i v minulosti. Hippoterapii v tomto okamžiku zajišťuje jedna fyzioterapeutka a jedna speciální pedagožka. Z hlediska personálního obsazení je tedy možné poskytnout hippoterapii i klientům s PAS. Jiná je bohužel otázka kapacity. REHA je malé sdružení a kapacita služeb je kvůli tomu nízká. V daný moment zcela naplněna.

Sdružení rodičů a přátel Střediska "DAR" o. s., (Praha 6) poskytuje odlehčovací služby pro děti se speciálními potřebami včetně dětí s PAS (pro tyto děti do věku 6–7 let, respektive do nástupu

školní docházky, potom již využívají odlehčovacích služeb poskytovaných v APLA Praha, Střední Čechy, o. s.). Odlehčovací péče je hrazena z grantu "Pomozte dětem". Jedná se vždy o jeden víkend v měsíci pro 7 dětí a jejich rodiny za symbolickou cenu. Dále jsou pořádány týdenní respitní pobyty v přírodě. Odpověď za Středisko DAR a Sdružení rodičů a přátel tohoto střediska zaslala PhDr. Monika Janíková, vedoucí Střediska DAR.

Sluneční domov (Praha 9) je schopen zajistit přechodný respitní víkendový nebo až dvoutýdenní pobyt pro nekmenové klienty jako odlehčení jejich rodinám, které se o ně starají celý rok a potřebují odjet na dovolenou, do lázní apod. Dále jsou v provozu dopolední aktivity pro starší klienty, pracovní terapie a nácviky sociálních dovedností. Ze Slunečního domova reagoval Ing. Jan Pergl, zástupce ředitele.

Středisko rané péče Ratolest – Diakonie ČCE (Praha 10). Kromě rané péče nabízí také služby centra denních služeb. Provoz centra je v pracovní dny od 7 do 16 hodin. Začíná ranní bohoslužbou. Součástí denního programu jsou společné aktivity: plavání, jízda na koni, tělesná výchova v tělocvičně Sokola, canisterapie, individuální rehabilitace. V odpoledních hodinách probíhají následující kroužky: hudební, počítačový, výtvarný, pohybový a komunikační. Mezi další činnosti patří návštěvy divadel, kin, koncertů a výstav, pořádání jednodenních výletů a jednou ročně také týdenního ozdravného pobytu.

Studio OÁZA – kulturní centrum pro lidi s mentálním postižením (Praha 1). Dle sdělení Olgy Kurzové představuje Studio OÁZA něco jako lidovou školu umění pro lidi s mentálním postižením. Cílovou skupinou vyloženě lidé s PAS nejsou, ale mezi frekventanty

jsou i lidé s touto diagnózou. V případě zájmu je možné Studio kontaktovat a dohodnout si schůzku.

2.1.4 Poradenství, přednášková a osvětová činnost

APLA Praha, Střední Čechy, o. s., pořádá přednáškovou činnosti pro rodiče, která se odehrává na schůzce rodičů a vzdělávací kurzy:

- Výchova a vzdělávání dětí s autismem I – III
- Aspergerův syndrom a vysoce funkční autismus I a II
- Zvládání agrese a autoagrese u osob s PAS
- Vývojová psychologie a psychoedukační profily
- CARS I. – škála dětského autismu pro psychology a pedagogy
- CARS II. – zpřesnění diagnostiky pomocí škály CARS
- Problematika komunikace u osob s poruchou autistického spektra.

Autistik, o. s., uskutečňuje pravidelné přednášky pro rodiče, každý třetí čtvrtek v měsíci kromě prázdnin od 17 hodin v A-centrum v Modrém klíči na Praze 4. Kromě toho zajišťuje přednášky předních světových odborníků (Schopler, Lansing, Shattock, Berney, Fuentes, Peeters). Nabízí praktický výcvik v TEACCH programu prováděný odborníky z Opleidingscentrum Autisme (Belgie), ze školy Aarhus (Dánsko) a z Centra pro komunikaci z Gentu (Belgie) a praktický výcvik v konkrétní komunikaci prováděný odborníky z Gentu (Belgie). Do svých aktivit zahrnuje také překlady odborných knih. Veškeré informace týkající se občanského sdružení Autistik byly ověřeny osobní konzultací s Ing. Miroslavou Jelínkovou, CSc.

Centrum pro zdravotně postižené kraje Praha (dále jen CZP) plní roli kontaktního místa pro zdravotně postižené občany, jejich rodiny a blízké a pro osamělé seniory. CZP má v současné době sedm poboček (Praha 1, 2, 4, 5, 6, 9, 10). CZP plní roli informačního zdroje a přímého poskytovatele sociálních služeb v těchto oblastech:

- sociální poradenství
 - základní sociální poradenství
 - odborné sociální poradenství
- služby sociální péče
 - osobní asistence
- služby sociální prevence
 - sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením.

Služby nabízené pracovníky CZP nesuplují sociální služby poskytované příslušnými státními orgány, ale vhodně je doplňují. Cílovou skupinu tvoří osoby se zdravotním postižením a senioři bez ohledu na věk, pohlaví, etnickou příslušnost, typ nebo stupeň zdravotního postižení.

Dobromysl.cz je nekomerční sociální projekt, v plné míře financován ze sponzorských darů, grantů a dotací. Jedná se o internetový server poskytující komplexní informace o problematice zdravotního postižení, konkrétně různých forem mentálního postižení a autismu. Tematicky pokrývá hlavní oblasti života, jako jsou rodina, vztahy, škola, práce, bydlení, zájmy, zdraví či právo, a zaměřuje se přitom především na možnosti začlenění člověka s postižením do běžného života, jeho přirozené fungování v rámci sousedství a komunity.

Poradna pro osoby se zdravotním postižením pod Městským centrem sociálních služeb. Poradkyní je Mgr. Marie Harvilová, sociální pracovnice. Úřední hodiny jsou pondělí 8.30–13.00, 14.00–17.00 hodin, pátek 8.30–13.00 hodin. Poradna je určena pro všechny osoby se zdravotním postižením, ale také pro jejich rodinné příslušníky, přátele a známé, kteří potřebují poradit v otázce sociálních dávek a služeb spojených s touto problematikou. Dotazy je také možné zasílat e-mailem: harvilova@mcssp.cz. K dispozici je

i informační linka pro sociální služby v časech po a čt od 10.00 do 14.00 hod. na tel. 739 824 749. Poradna se nachází v přízemí Škodova paláce v ulici Jungmannova 35/29. Správnost informací potvrdila výše uvedená poradkyně.

QUIP – Společnost pro změnu, o. s., bylo založeno v roce 2003 za účelem podpory rozvoje kvality a dobré praxe v sociálních službách, šíření vzdělanosti v této oblasti a posilování vědomí a práv uživatelů sociálních služeb. Sdružení spravuje internetové stránky kvalita v praxi.cz (<http://www.quipcz.cz/>), na nichž se snaží ve spolupráci s odbornou veřejností vytvořit prostor mapující informační zdroje k problematice sociálních služeb poskytovaných lidem s mentálním postižením. Je zde možné nalézt odborné texty, odkazy na odbornou literaturu, elektronické informační zdroje a prostor pro diskusi.

TARO – sociální internetová poradna Pavla Halaje. Poradna pro zdravotně a sociálně handicapované TARO poskytuje poradenství všem, kteří se dostali do tíživé životní či sociální situace. Poradenství je poskytováno bezplatně formou zasílání odpovědí elektronickou poštou, prostřednictvím Skype nebo ICQ. Poradna TARO se v průběhu roku 2007 postupně transformuje v Portál "nejen" pro zdravotně handicapované "PRO VÁS". Portál bude poskytovat mimo služby, které doposud poskytovala poradna TARO, také bazar a chat nebo fórum. Cílem je rozšíření a další zkvalitňování služeb. Jak mi bylo osobně potvrzeno, internetové stránky jsou pravidelně aktualizovány. Poradna se nezabývá konkrétní skupinou zdravotně handicapovaných, služby jsou obecně poskytovány všem bez rozdílu handicapu.

2.2 Zdravotnictví

2.2.1 Diagnostika

Thorová (2006) ve své publikaci Poruchy autistického spektra uvádí, že odborníci diagnózu autismu u nás stanovují spíše sporadicky. Je to především kvůli neznalosti problematiky autismu, díky níž je mnohým dětem s poruchou autistického spektra doposud stanovována chybná diagnóza. Na základě nesprávné diagnózy se jim pak bohužel nedostává péče, kterou potřebují.

Do centra **APLA Praha, Střední Čechy, o. s.** dochází na specializované vyšetření děti na doporučení pediatrů, dětských psychiatrů, neurologů, pedagogů. Vyšetření je možné provést i na žádost rodičů. Cílem vyšetření je potvrdit či vyvrátit diagnózu autismu a jemu příbuzných poruch (atypický autismus, dezintegrační porucha). K vyšetřování se používá vysoce specializované škály a dotazníků (CARS, ADI-R, ABC atd.). Pomocí psychologických testů a škál je stanovena mentální úroveň dítěte (standardními i speciálními testy, např. Gessel, PEP, APEP atd.). Další krok, který následuje po podrobném vyšetření, je seznámení rodičů s charakterem poruchy a prognózou. Následuje návrh efektivní odborné intervence (další vyšetření, školní zařazení, způsob přístupu v rodině). Výsledkem několikahodinového psychologického vyšetření jsou jasně formulované výstupy a určení další pedagogické a terapeutické strategie. Primárně je nutné rodiče seznámit s obecnou problematikou autismu, vysvětlit principy alternativní komunikace, podat návrhy na úpravu domácího prostředí, poskytnout pomoc při řešení problémů s chováním, doporučit výchovně-vzdělávací zařízení vhodné pro integraci a vzdělávání dítěte v souladu s přáním rodičů a s přihlédnutím k charakteru poruchy. Psycholog doporučí konzultaci dalších odborníků v týmu.

Dětská psychiatrická klinika v Praze 5 – Motole. Kontaktní osoby: přednosta doc. MUDr. Hrdlička, asistent MUDr. Propper, kteří jsou dalšími odborníky orientujícími se v problematice PAS. Kromě diagnostiky probíhá na psychiatrické klinice výuka studentů 2. lékařské fakulty UK. V rámci předmětu psychiatrie (studijní obor všeobecné lékařství, magisterské studium, 5. ročník) je zahrnuta i problematika dětského autismu.

Dětská neurologická klinika se nachází rovněž v Motole. Kontaktními osobami jsou v tomto případě přednosta MUDr. Komárek a Mgr. Lucie Skalíková (psycholog).

Fakultní Thomayerova nemocnice, ambulance klinické psychologie v Praze 4. Kontaktní osoba je PhDr. Dana Krejčířová jakožto vedoucí psychologického oddělení a Mgr. Marcela Křížová.

Psychiatr **MUDr. Čecháková**, tel. 241 740 888, Táborská 59, Praha 4 (Nuselská poliklinika). Ordinační hodiny po, st, pá dopoledne a út, čt odpoledne.

Pediatr **MUDr. Helena Šmakalová**, tel. 220 922 282, Gagarinova 1103, Praha 6 – Suchdol.

2.2.2 Stomatologická péče

Z osobních výpovědí rodičů s dětmi s PAS vím, že je velice těžké najít lékaře, který by provedl lékařské ošetření. K dětem s PAS je třeba zaujmout vysoce specifický přístup, předem je připravit, popsat, jak bude dané vyšetření probíhat atd. Ne každý lékař má pro dané potřeby pochopení. Navíc řada dětí může zareagovat i agresivně (např. kousnutím). Některé si nenechají sáhnout do úst cizí osobou, a proto musí dané ošetření probíhat v částečné, někdy i v celkové narkóze.

Na stránkách www.apla.cz je uveden kontakt na:

Fakultní polikliniku Karlovo náměstí 32. Stomatologická klinika – poradna pro děti vyžadující zvláštní péči, 4. patro č. dv. 426, tel. 224 966 660. Ordinance: Út 8.00-10.00. Nutno doporučení ošetřujícího lékaře.

Fakultní poliklinika Motol – dětská poliklinika. Stomatologická klinika , 4. patro, tel. 224 433 171. Ordinance: Po a St: 8.00-15.30 hod., Út a Čt: 8.00-17.30 hod., Pá: 8.00-14.15 hod. Nutno doporučení ošetřujícího lékaře. Kartotéka je ve 4. patře.

2.2.3 Farmakoterapie a diety

Doposud nebyla vyvinuta žádná psychofarmaka, která by pozitivně ovlivňovala základní příznaky autismu, tedy narušení řeči a komunikace, sociální izolaci, abnormální zájmy apod. Psychofarmaka proto zůstávají pouze doplňkovou intervencí. Důvodem pro jejich využití bývá těžší narušení chování (agresivita, stereotypie, rituály) spojené s autismem, dále narušení emotivity (anxieta, depresivní nálady) a poruchy spánku. V praxi se používají léky z řad neuroleptik (např. risperidon, levomepromazin, haloperidol aj.), antidepresiv (např. fluvoxamin, fluxetin aj.) a dále psychostimulancia (např. metylfenidát, dextroamfetamin). Při ovlivňování rituálu a obsesí se osvědčily selektivní inhibitory zpětného vychytávání serotoninu. Podrobněji uvedeno v knize Dětský autismus (2004).

Co se týče diet, byla většina z nich původně určena především pro děti s poruchou hyperaktivity. Později byly upraveny i pro děti s autismem. Někteří specialisté se domnívají, že existuje přímá souvislost mezi nízkou tolerancí k některým potravinám a výraznými jídelními prioritami a specifickými stravovacími návyky lidí s PAS. V současné době nemáme dostatečné množství podrobných vědeckých studií, které by jasně prokázaly pozitivní vliv diet

(Richman, 2006, str. 12). V této souvislosti se v Čechách velice často hovoří o bezlepkové dietě, ani v tomto případě však není zatím věrohodně prokázán vliv lepku na vznik autismu. Řada rodičů preventivně tuto dietu, tedy odstranění lepku (škrob obsažený v pečivu) a kaseinu (protein obsažený v mléce), nasazuje především u dalších potomků v případě, že jejich prvorozený má PAS. Avšak důvody, které by měly vést k dodržování jakékoliv diety, by měla být potravinová alergie, obezita, přejídání, metabolická porucha apod. Relativně vysoký počet lidí s autismem je vybíravý v jídle, jejich kritériem pro odmítnutí pokrmu není jen chuť, ale i barva, vůně, a dokonce i konzistence. Pokud jídlo nespĺňuje dítětem vytvořené parametry, nepozře je. Omezit tak někdy již dost jednostranný jídelníček dietou, která není nutná, je proto opravdu nežádoucí. Navíc některé jídlo může fungovat jako motivační prvek, odměna za splněný úkol. Vyloučením takového jídla z jídelníčku na základě diety nasazené jen z preventivních důvodů, nikoliv např. kvůli prokázané potravinářské alergii, se rodina obírá o jednu z možností, jak dítě odměnit a motivovat.

2.3 Vzdělávání

V současné době existuje několik možností, jak dítě s PAS zařadit do vzdělávacího procesu. Jednak jsou zřizovány speciální mateřské školy a školy, ve kterých jsou vytvářeny speciální třídy pro tyto děti. Jde především o úpravu prostor tak, aby plně vyhovovaly zásadám strukturovaného učení a bylo možné využívat procesuální schémata a denní režim (podrobněji viz. příloha 8). Další způsob představuje zajištění asistenta pedagoga. Jeho pozici upravuje zákon 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících a změně některých zákonů, dále vyhláška č. 73/2005, §7. Novela tohoto zákona má č. 62/2007 Sb. Role asistenta pedagoga spočívá v pomoci pedagogickému týmu. Žádost o asistenta pedagoga podává ředitel školy u příslušného krajského úřadu. K žádosti přikládá doporučení ze školského poradenského zařízení (buď z pedagogicko psychologické poradny nebo speciálně pedagogického centra) a IVVP. Dvakrát ročně lze žádat na krajském úřadě o finance na asistenta pedagoga, který by měl mít pedagogické vzdělání, jehož alternativou je absolvování kurzu asistenta pedagoga akreditovaného MŠMT.

Integrace do běžných škol probíhá jak na individuální úrovni, právě s pomocí asistenta pedagoga, tak skupinově. V rámci skupinové integrace jsou děti s PAS v jedné speciální třídě pohromadě. Příkladem školy, která má tyto speciální třídy, je ZŠ Jaroslava Seiferta na Praze 3. Jak jsem se dále dozvěděla od referentky speciálních škol Mgr. Ivany Pilíkové, individuální integrace běží nejvíc na úrovni mateřských a základních škol, na středních školách spíše výjimečně a ve většině případů se jedná o děti s AS. Informace o školách se rodiče dozvědí ve speciálně pedagogických centrech. V případě, že dojde ke spolupráci se školou, pedagogicko psychologický pracovník ze SPC by měl školu, kde je dítě integrováno, navštívit minimálně dvakrát ročně.

Pro lepší orientaci uvádím změny názvů školských zařízení dle školského zákona č. 561/2004 Sb., který nabyl účinnosti 1. ledna

2005, s výjimkou ustanovení § 20 odst. 3, 5 až 7, které nabylo účinnosti dnem vyhlášení, a s výjimkou ustanovení § 77 až 79, § 80 odst. 3 až 10, § 81 odst. 1 až 8 a § 82 odst. 3, která nabudou účinnosti dnem 1. září 2007.

Dříve zvláštní škola je dnes označována jako základní škola praktická, dříve pomocná škola je dnes základní škola speciální, na úrovni střední školy jde o školu praktickou. Zřizovatelem základních speciálních škol jsou kromě hl. města Prahy také církevní a soukromé subjekty.

2.3.1 Předškolní zařízení – mateřské školy (dále jen MŠ)

Mateřská škola Milíčův dům (Praha 3) je dle sdělení Marty Vrabcové otevřena všem dětem. To znamená, že dítě, které má problémy jako tříleté a ještě není diagnostikováno, do MŠ nastoupí a zůstane zde po celou dobu docházky. Několik dětí s autismem již bylo do školy takto připraveno, ale specializovaně se tato školka autismem nezabývá.

Speciální mateřská škola Na Lysinách (Praha 4). Do této mateřské školy jsou přednostně přijímány děti s nerovnoměrným a opožděným psychomotorickým vývojem, obtížemi v řeči, zdravotním oslabením a děti s individuálními potřebami v souvislosti s odkladem školní docházky. Výchovný program je rozšířen o další aktivity: logopedická cvičení, hra na flétnu, grafomotorika, dětská jóga, plavecký výcvik, angličtina hrou. Je možné si zapůjčit reedukační pomůcky a hračky pro hru a cvičení s dítětem doma. Dle vyjádření Mgr. Ludmily Vávrové, ředitelky školy, jsou v této MŠ v současné době tři děti s autismem s odkladem školní docházky, které budou v září 2007 nastupovat do první třídy pro děti s autismem v ZŠ speciální Ružinovská na Praze 4.

Mateřská škola Horáčkova (Praha 4). Škola je pětiletá a je určena pro děti se speciálními potřebami v oblasti zraku, vad řeči, kombinovaných vad a vzácných metabolických poruch. V roce 2005 vznikly 2 speciální třídy pro děti s poruchou autistického spektra. Ve „sluníčkové třídě“ jsou tento školní rok integrovány dvě děti s autismem. „Lístečková třída“ je přímo určena pro děti s PAS. Výuka zde probíhá podle zásad strukturovaného učení. O děti pečují dvě speciální pedagožky a tři asistentky pedagoga. Za prioritu ve vzdělávání těchto dětí je považován nácvik funkční komunikace a individuální přístup v psychoedukaci. SPC při MŠ Horáčkova pořádá přednášky, semináře a dny otevřených dveří.

Speciální mateřská škola Sluníčko (Praha 5). Škola je určena pro děti ve věku od 3 do 8 let se zdravotním postižením, zejména pak pro děti s nerovnoměrným psychomotorickým vývojem, řečovými obtížemi, nepřiměřenými citovými reakcemi, problémy v oblasti sociálních dovedností, sníženou úroveň rozumových schopností, hyperaktivním nebo hypoaktivním chováním, pro děti selhávající v běžné mateřské škole, se zdravotním oslabením a jinými individuálními zvláštnostmi. Dle možností jsou integrovány i děti zdravé. Je možné využívat hippoterapii, ozdravné pobyty, výtvarný a hudební kroužek, pohybové hry a keramiku.

Speciální mateřská škola Fialka (Praha 6) pro děti se zdravotním oslabením. To znamená např. pro děti s alergiemi (pro děti s potravinovými alergiemi zajišťujeme speciální dietní stravování), dýchacími potížemi, ekzémy, specifickými dlouhotrvajícími pooperačními stavy, vyžadující zvláštní péči, epilepsií a podobně, je možné, aby školku navštěvovaly i děti s adaptačními potížemi, které potřebují malý kolektiv. Zařízení je také schopno přijmout děti s lehkou mozkovou dysfunkcí a dětskou mozkovou obrnou. V lednu 2005 byla ve spolupráci s APLA Praha, Střední

Čechy, o. s. otevřena třída pro děti s autismem. V současné době do této třídy dochází pět dětí, práce s nimi probíhá dle zásad strukturovaného učení. Kontaktní osobou je Mgr. Jitka Hysková.

Mateřská škola DON BOSCO (Praha 8). V této mateřské škole je výchovně vzdělávací činnost realizována podle Rámcového vzdělávacího programu pro mateřské školy "Brána dětem otevřena". Snížený počet dětí ve třídě (maximálně 8 dětí) umožňuje individuální práci s dětmi. Denním programem prolíná individuální a skupinová logopedická péče. Mateřská škola nabízí pro veřejnost speciálně pedagogické poradenství, vyšetření řečových dovedností a diagnostiku.

Speciální mateřská škola Štíbrova (Praha 8). Je určena pro děti od 3 do 7 let s mentálním i tělesným postižením, s vadami řeči, se zdravotními problémy i pro děti zdravé. Ve třídách je snížený počet dětí, který vytváří optimální podmínky pro individuální práci s nimi. Odbornou péči zajišťuje tým pracovníků složený ze speciálních pedagogů a logopedické asistentky, ve spolupráci s SPC nabízí služby psycholožka a metodička pro pohybový rozvoj. Škola sama nabízí tyto aktivity: speciálně pedagogickou poradenskou službu, psychologické poradenství, rehabilitaci, logopedii, saunování, práci v keramickém kroužku, relaxační a stimulační, tzv. „bílý pokoj“, půjčovnu hraček, svaz dětí školním autem, podávání léků, přizpůsobení dietního jídelníčku, dětské programy na PC.

Mateřská škola Laudova (Praha 17). Odpověď z této MŠ zaslala Bc. Hana Lhotková, která uvedla, že v jejich MŠ jsou v provozu dvě speciální třídy pro děti se specifickými potřebami. Jedna třída je zaměřena na děti s komunikačními problémy (mutismus, dysfázie, dyslálie apod.) v níž jsou zařazeny dvě děti (dg. nízkofunkční autismus a atypický autismus). Ve druhé třídě jsou děti

s odkladem školní docházky, kde jsou integrovány 2 děti s AS. S dětmi s PAS pracují již čtvrtým rokem podle individuálních plánů vypracovaných po dohodě s dr. Čadilovou. Výuka probíhá formou strukturovaného učení s prvky vizualizace. Kromě toho s dětmi denně pracuje logopedka. Příští školní rok mají nastoupit další dvě až tři děti s PAS.

2.3.2 Základní a střední školy

ZŠ Zahradka (Praha 3). Speciální škola, která vzdělává žáky s více vadami. Byla zřízena v roce 1997 pro potřebu klientů Integračního centra. V současné době má škola 6 tříd, z toho dvě s přípravným stupněm, tři třídy rehabilitační. Jedna z rehabilitačních tříd je zaměřena na vzdělávání dětí s autismem. Školní program je doplněn logopedií, bazální a zrakovou stimulací, fyzioterapií, vodní terapií v bazénu a vířivce, ergoterapií, canisterapií, hippoterapií, arteterapií a relaxacemi. Žáci v rehabilitační a autistické třídě jsou vzděláváni podle tzv. strukturovaného učení, které vychází z TEACCH programu. Jsou respektovány individuální potřeby každého dítěte a pomocí vizualizace a strukturalizace je podporován rozvoj komunikačních schopností, samostatnosti v sebeobsluze, pracovních činnostech, v orientaci v prostoru. Je zde navázána spolupráce s APLOU Praha, s Centrem alternativní a augmentativní komunikace, se speciálně pedagogickým centrem pro zrakově postižené a s občanským sdružením Psi pro život a s PhDr. Danou Krejčířovou (vedoucí psychologického oddělení ve Fakultní Thomayerově nemocnici v Praze).

Střední škola Aloyse Klara (Praha 4). Zástupkyně ředitelky školy Mgr. Marcela Piskořová sdělila, že tato střední škola nabízí vzdělávání žákům se speciálními vzdělávacími potřebami a má mezi svými žáky i studenty s diagnózou autismus.

ZŠ praktická a ZŠ speciální Růžinovská (Praha 4). Z odpovědi ředitelky školy Mgr. L. Kratochvílové, k dnešnímu dni navštěvuje školu pouze jeden chlapec s diagnózou autismu, který je nyní ve 4. ročníku. V příštím školním roce se chystá otevření autistické 1. třídy. Bylo mi nabídnuto to, v případě zájmu tuto nově vznikající třídu navštívit.

ZŠ SPMP Modrý klíč (Praha 4) je nezisková nestátní organizace poskytující sociální služby dětem i dospělým lidem s mentálním a kombinovaným postižením. Ve škole jsou integrovány i děti s PAS.

ZŠ Jaroslava Seiferta (Praha 5). V této škole jsou zřízeny dvě speciální třídy pro žáky s AS a vysokofunkčním autismem.

ZŠ Červený vrch (Praha 6). Podle sdělení Mgr. Jany Matoušové je v této škole v současné době integrován jeden chlapec s autismem a dva chlapci s AS. Tito žáci chodí do běžných tříd školy, při práci s nimi pomáhá asistent pedagoga. Žáci se učí podle svého individuálního plánu.

ZŠ Rooseveltova (Praha 6). Škola byla původně založena s cílem vzdělávat žáky s mentálním postižením. V současné době školu navštěvují nejen žáci s mentálním postižením, ale i s autismem, s vývojovými poruchami a dalšími specifickými poruchami učení. Při škole je zřízen tříletý přípravný stupeň, do kterého jsou zařazováni žáci s potřebou větší adaptace na školní výuku. V přípravném stupni je kladen důraz na smyslovou a rozumovou výchovu, komunikační dovednosti a sebeobsluhu. V této škole se nacházejí tři třídy, které jsou specializované na výuku žáků s diagnózou autismus. Základní výchovně vzdělávací program je rozšířen o speciální výuku plavání, muzikoterapii, logoterapii, individuální výuku na počítačích a arteterapii, keramickou a textilní dílnu. Odpolední aktivity jsou

zaměřeny na rozvoj pohybových schopností, rukodílnou tvorbu, domácí práce a vlastní tvořivost žáků.

Církevní ZŠ logopedická DON BOSCO (Praha 8). Výuka je uskutečňována podle osnov základní školy pro 1.–9. postupný ročník. Do rozvrhu je zařazena logopedická péče v rozsahu dvou hodin týdně. Malé třídní kolektivy do 10 žáků umožňují individuální péči. Výchovné působení vychází z křesťanské etiky, náboženství je nepovinným předmětem. Odpolední činnost dětí 1.–4. tříd zajišťuje školní družina. Děti se mohou zapojit do různých zájmových kroužků sportovních, výtvarných, hudebních a informatiky. Škola nabízí veřejnosti logopedickou poradnu. Ředitelka školy Mgr. Daniela Špinková sdělila, že mezi žáky jsou již řadu let i děti s poruchou autistického spektra, spadající do poruch komunikace. Vzhledem k tomu, že dosud tyto děti neměly možnost navštěvovat jinou než běžnou základní školu, snažili se jim zde usnadnit vstup do kolektivu zařazením do školy logopedické. V poslední době využívají i možnost mít asistenta pedagoga pro tyto děti. Dle vyjádření ředitelky nechce však škola suplovat potřebný typ školy pro autistické děti a navíc jsou zde limitováni volnými místy ve třídách pro děti s logopedickými poruchami.

ZŠ speciální a střední škola praktická Chotouňská (Praha 10). Žáci jsou rozděleni do osmi tříd pro děti s autismem (zde pracují vždy dva pedagogičtí pracovníci), jedné třídy přípravného stupně pomocné školy a třech tříd pomocné školy. Výuka každého žáka probíhá podle individuálních učebních plánů sestavených podle schopností dítěte. Při výuce se postupuje podle principů strukturovaného vyučování se snahou o maximální vizualizaci a alternativní formy komunikace. Žáci, kteří dokončí školní docházku, přecházejí většinou do praktických škol nebo speciálních učilišť. Vzhledem k tomu, že jejich nabídka není příliš pestrá, otevírá tato

škola v příštím školním roce 2 třídy praktické školy. Praktická škola jednoletá je určena žákům s těžkým zdravotním postižením, zejména s těžkým stupněm mentálního postižení, žákům s postižením více vadami a žákům s diagnózou autismus, kteří získali ucelené vzdělání na úrovni pomocné, resp. zvláštní školy, ukončili povinnou školní docházku a ze zdravotních či jiných závažných důvodů se nemohou vzdělávat na jiném druhu a typu školy.

2.3.3 Stacionáře a ústavy sociální péče

Integrační centrum Zahrada (Praha 3). Denní stacionář poskytující pedagogické, rehabilitační, sociální a další služby dětem s kombinovaným postižením a jejich rodinám.

Stacionář pro děti s kombinovaným postižením pobočky Diakonie Církve bratrské (Praha 3). Aktuálnost informací na webových stránkách potvrdila ředitelka Věra Weilová. Stacionář poskytuje intenzivní individuální péči dětem s autismem a kombinovaným postižením. Snahou je naučit děti co největší samostatnosti v oblasti hygienických návyků, oblékání, stolování; omezit nežádoucí chování (výbuchy vzteku, sebezraňování atd.); rozvíjet řeč, naučit děti používat alternativní způsoby dorozumívání; pomoci rodičům při výchově jejich dítěte. Pro každé dítě je vypracován IVVP se zaměřením na rozvoj socializace, sebeobsluhy, motoriky a vědomostí.

A-centrum Modrý klíč (Praha 4) je týdenní stacionář pro dospělé s autismem. Centrum vzniklo v září roku 1997 z potřeby zajistit klientům postiženým autismem specializovanou péči, která vychází z charakteru jejich postižení. Klienti s autismem a příbuznými vývojovými poruchami jsou zde rozděleni do několika skupin. Klienti s převahou autistických rysů jsou zařazováni do chráněné skupiny, která je řízena přímo A-centrem. Jejich program vychází z TEACCH

programu. Základními principy v této skupině je vedle individuální péče důsledná strukturalizace prostoru a času a komunikace s vizuální podporou. Zvláštní pozornost je věnována problémům v chování, což znamená minimalizaci projevů nevhodného chování. Klienti využívají všech možností rehabilitace a aktivit volného času, které Modrý klíč nabízí (rehabilitace, bazén, hippoterapie apod.). Klienti se slabší formou autismu, u nichž převažuje mentální retardace, jsou na základě individuálního hodnocení zařazeni do vhodné školní či pracovní skupiny.

Středisko Zvonek Diakonie ČCE (Praha 4). Na dotaz zareagovala H. Dusová, současná ředitelka střediska, která potvrdila, že služby z jejich strany jsou poskytovány i osobám s PAS. Středisko Zvonek provozuje tyto služby: domov pro děti, mládež a dospělé se zdravotním postižením, centrum denních služeb a chráněné bydlení.

Domov pro osoby se zdravotním postižením využívají lidé, jejichž schopnosti jsou sníženy zejména v oblastech osobní péče a péče o domácnost a kteří v této situaci nechtějí či nemohou žít ve vlastním domácím prostředí. Domov je určen pro dospělé s mentálním postižením nebo kombinovanými vadami (autismus, dětská mozková obrna – DMO, epilepsie) ve věkovém rozmezí od 19 do 64 let a pro opuštěné děti a mladistvé s mentálním postižením a kombinovanými vadami (autismus, dětská mozková obrna – DMO, epilepsie) ve věku od 5 do 19 let. U uživatelů ve věku od 5 let se jedná o děti, o něž nejví zájem rodiče, jsou přebírány z dětských domovů či umístěny do domova z rozhodnutí soudu (soudem nařízená ústavní výchova).

Dětské centrum Paprsek – Středisko DAR (Praha 6) vede PhDr. Monika Janíková, která je vedoucí denního stacionáře DAR. Přístup k jednotlivým dětem s PAS je pravidelně konzultován s odborníky z APLA Praha, Střední Čechy, o. s., pracovníci jsou průběžně vzděláváni.

Středisko Ratolest Diakonie ČCE (Praha 10). Kromě střediska, které bylo zřízeno v roce 1990 jako stacionář pro děti s mentálním a kombinovaným postižením, je v provozu také centrum denních služeb a středisko rané péče.

Z ústavních zařízení v Praze nepřišla žádná odpověď, proto je zde blíže nepopisuji. Jejich přehled je uveden v adresáři MCSSP (viz. příloha č. 3) a v adresáři zařízení sociální péče MPSV (viz. příloha č. 4). Mgr. Hynek Jůn z APLA Praha, Střední Čechy, o. s. uvedl, že tyto ústavy jsou pod jejich supervizí a potvrdil i klientelu dětí s PAS.

2.4 Zaměstnávání a bydlení

Na úvod této problematiky osvětluji několik základních pojmů, které jsou uvedeny na stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí, v sekci zdravotně postižení. Definice podporovaného zaměstnávání je převzata z internetových stránek České unie pro podporované zaměstnávání, pojem chráněné bydlení z webového portálu dobromysl.cz:

- **Pracovní rehabilitace** znamená souvislou činnost zaměřenou na získání a udržení vhodného zaměstnání osoby se zdravotním postižením, kterou na základě její žádosti zabezpečují úřady práce a hradí náklady s ní spojené. Úřad práce v součinnosti s osobou se zdravotním postižením sestaví individuální plán pracovní rehabilitace.
- **Příprava k práci** slouží k zapracování osoby se zdravotním postižením na vhodné pracovní místo na základě dohody s úřadem práce. Příprava k práci může být prováděna s podporou asistenta. Trvá nejdéle 24 měsíců.
- **Specializované rekvalifikační kurzy** jsou uskutečňovány za stejných podmínek jako ostatní rekvalifikace.
- **Chráněné pracovní místo** je pracovní místo vytvořené zaměstnavatelem pro osobu se zdravotním postižením na základě písemné dohody s úřadem práce. Chráněné pracovní místo musí být provozováno po dobu nejméně 2 let ode dne sjednaného v dohodě.
- **Chráněná pracovní dílna** je pracoviště zaměstnavatele, kde je zaměstnáno nejméně 60 % zaměstnanců se zdravotním postižením.
- **Příspěvky pro zaměstnavatele.** Úřad práce může poskytnout příspěvek zaměstnavateli na vytvoření chráněného pracovního místa a chráněné pracovní dílny. Zaměstnavateli, který provádí na svém pracovišti přípravu k práci osob se zdravotním postižením, může úřad práce uhradit náklady na přípravu

k práci těchto osob. Zaměstnavateli zaměstnávajícímu více než 50 % osob se zdravotním postižením z celkového počtu jeho zaměstnanců se poskytuje příspěvek na podporu zaměstnávání těchto osob.

- **Povinný podíl zaměstnávání osob se zdravotním postižením.** Zaměstnavatelé s více než 25 zaměstnanci v pracovním poměru jsou povinni zaměstnávat osoby se zdravotním postižením ve výši 4 % z celkového počtu svých zaměstnanců. Způsoby plnění, tj. zaměstnávání v pracovním poměru, odběr výrobků a služeb nebo odvod do státního rozpočtu, jsou považovány za rovnocenné a lze je vzájemně kombinovat.
- **Podporované zaměstnávání** (dále jen PZ) je komplex služeb (trénink pracovníka přímo na pracovišti, zaměstnávání v běžném pracovním prostředí, průběžná a na míru šitá podpora dle potřeb daného jedince), jejichž cílem je poskytnout člověku takovou podporu, aby si našel a udržel místo na otevřeném trhu práce za rovných platových podmínek. Je určeno pro zájemce znevýhodněné na trhu práce tak, že pro získání a udržení pracovního místa potřebují dlouhodobou podporu přímo na pracovišti.
- **Chráněné bydlení** představuje komplexní rezidenční službu, která v sobě zahrnuje ubytování, pomoc při zajištění chodu domácnosti, kontakt se společenským prostředím, obecné poradenství, pomoc při prosazování práv a zájmů. Je poskytována klientům podle jejich individuálních potřeb, aby mohli v maximální míře vést běžný způsob života. Klienty chráněného bydlení mohou být lidé, kteří jsou v důsledku nemoci nebo postižení dlouhodobě či trvale znevýhodněni.

2.4.1 Podporované zaměstnávání

RYTMUS, o. s (Praha 2). Nabízí službu časově omezenou, a to maximálně na 2 roky (v odůvodněných případech lze prodloužit o jeden rok), určenou lidem, kteří hledají placené zaměstnání v běžném pracovním prostředí, avšak jejich schopnosti získat a zachovat si zaměstnání jsou přitom z různých důvodů omezeny do té míry, že potřebují individuální, dlouhodobou podporu poskytovanou před i po nástupu do práce. Zatímco v tradičních postupech se zájemce o práci na prvním místě učí pracovním dovednostem ve specializovaném zařízení a teprve potom přechází na pracovní místo, program PZ začíná umístěním na pracoviště. Trénink pracovních dovedností probíhá přímo na místě. To je velkou výhodou právě u lidí, kteří mají potíže s přenášením dovedností z jednoho prostředí do druhého, jako je tomu i u lidí s PAS.

Máme otevřeno (Praha 10). Občanské sdružení, které podporuje lidi se speciálními potřebami (převážně s mentálním postižením a autismem) v obhajobě jejich práv, uplatnění na trhu práce a volnočasových aktivitách. Mezi aktivity sdružení v oblasti zaměstnávání patří pracovní tréninkové programy (Kavárna Vesmírna a tranzitní program). Cílem pracovních tréninkových programů je umožnit lidem s mentálním postižením získat během dvou let co nejreálnější pracovní zkušenosti a připravit je po pracovní i sociální stránce pro jejich další pracovní uplatnění na trhu práce. V tranzitním programu jde o to, připravit uživatele na přechod na běžný trh práce a zajistit následnou podporu uživatele služby tak, aby získal a udržel si místo na běžném trhu práce a získal dovednosti, jež jsou potřebné k rozvoji pracovní kariéry (např. znalost zdrojů volných pracovních míst, orientace v inzerátech, napsání životopisu, oslovení zaměstnavatele, první kontakt se zaměstnavatelem, znalost svých práv a povinností).

2.4.2 Chráněné dílny

Modrý klíč – chráněná dílna (Praha 4). Ing. M. Jelínková, CSc., sdělila, že v současné době využívají služeb chráněné dílny Modrý klíč tři lidé s autismem. Předmětem činnosti jsou montážní, kompletační a balicí práce nenáročné z hlediska spotřeby energií, vybavení a kvalifikovanosti pracovní síly. Chráněné dílny umožňují zaměstnancům pobyt od 7 do 17 hodin, kdy je základní pracovní úvazek doplněn potřebnou rehabilitační a výchovnou složkou.

Chráněná dílna sv. Prokop U červeného javoru (Praha 9). Cílová skupina jsou osoby s mentálním postižením nebo autismem, případně s kombinovaným postižením. Dílna je provozována ve spolupráci s o. s. Sluneční Zahrada a Integračním centrem "Zahrada". Její součástí je ergoterapeutická dílna, kde je program uzpůsoben osobám s těžším postižením, např. malování hrnků, květníků, výroba svíček z včelího vosku, batikování triček atd. Druhou polovinou chráněné dílny je prádelna a mandl, které slouží lidem místním i přespolním. Dílna má již několik pravidelných zakázek, např. mateřské školy, rehabilitační oddělení, zařízení Diakonie, kterým nabízí i svoz a rozvoz prádla.

Společnost Duha (Praha 15). Jak uvedla Diana Šejdová, vedoucí dílen, klienty programu Dílny jsou i lidé s autismem. Nabídka programu této společnosti je následující: keramická dílna, dřevodílna, výtvarný ateliér, pekárna, kartonáž, zahrada, textilní dílna, prádelna/mandl, kavárna a kurz práce na PC.

2.4.3 Chráněné bydlení

A-centrum Modrý klíč (Praha 4). Chráněné byty pro klienty s autismem jsou rovněž pod patronací A-centra. Všichni asistenti v bytech jsou vyškoleni v problematice autismu, dodržují

strukturalizaci denního režimu dle individuálních plánů klienta a podílejí se na práci celého odborného týmu.

Středisko Zvonek Diakonie ČCE (Praha 4). Na dotaz zareagovala H. Dusová, současná ředitelka střediska, která potvrdila, že služby z jejich strany jsou poskytovány i osobám s PAS. Středisko Zvonek provozuje tyto služby: domov pro děti, mládež a dospělé se zdravotním postižením, centrum denních služeb a chráněné bydlení.

Domov Dana (Praha 5) je zařízení rodinného typu pro dospělé ženy s mentálním postižením. Celková kapacita je 9 klientek. Ředitelka domova Bc. Ladislava Juříčková sdělila, že se specializovaně lidem s autismem nevěnují, ale mají i klientky s autistickými rysy a jsou tedy k dispozici i pro tuto klientelu.

Chráněné bydlení Miškovice (Praha 9) spadá pod Ústav sociální péče Horní poustevny. K dispozici jsou dva byty pro tři osoby. V současné době využívají bydlení dva klienti. Podporu zajišťují tři asistenti během dne, dvacetihodinová služba není poskytována.

2.5 Sociální zabezpečení

2.5.1 Zákon o sociálních službách

Tato pasáž je volně převzata z internetových stránek APLA Praha, Střední Čechy, o. s., ze sekce zdroje informací/legislativa. Příspěvek „Co přinese zákon o sociálních službách“ zpracovala Mgr. Lucie Jirků, APLA Praha, Střední Čechy, o. s. (6. 12. 2006), která čerpala z plného znění zákona č. 108/2006Sb., č. 109/2006Sb., vyhlášky č. 505/2006Sb. a poznámek ze semináře pořádaného Národní radou zdravotně postižených, na jejichž webových stránkách www.nrzp.cz je možné si stáhnout výše uvedené zákony a vyhlášky. Taktéž je možné využít webového portálu Ministerstva vnitra České republiky v sekci Sběrka zákonů a mezinárodních smluv (www.mvcr.cz/sbirka).

Dne 1. ledna 2007 nabyl účinnosti zákon o sociálních službách č. 108/2006 Sb. Jedná se zde o zásadní změnu v tom, že osobám v nepříznivé sociální situaci je poskytována individuální dávka (příspěvek na péči) dle míry závislosti. Příjemce příspěvku je povinen využívat jej k zajištění péče o svou osobu, je však pouze na něm, jakou formu péči si zvolí a z příspěvku zaplatí. V souvislosti s tím se od 1. ledna 2007 přestává vyplácet příspěvek při péči o osobu blízkou nebo jinou (dále POB) a příspěvek zvýšení důchodu pro bezmocnost.

Příspěvek na péči

- Příspěvek na péči (dále jen "příspěvek") se poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby za účelem zajištění potřebné pomoci. Náklady na příspěvek se hradí ze státního rozpočtu. Výše příspěvku závisí na stupni závislosti.
- Osoba se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje každodenní pomoc nebo dohled při více než 12 (u dětí 5) úkonech péče o vlastní osobu a soběstačnosti.
- Osoba se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě

nepříznivého zdravotního stavu potřebuje každodenní pomoc nebo dohled při více než 18 (u dětí 10) úkonech péče o vlastní osobu a soběstačnosti.

- Osoba se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni III (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje každodenní pomoc nebo dohled při více než 24 (u dětí 15) úkonech péče o vlastní osobu a soběstačnosti.
- Osoba se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni IV (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje každodenní pomoc nebo dohled při více než 30 (u dětí 20) úkonech péče o vlastní osobu a soběstačnosti.
- Postup pro přidělení příspěvku na péči je následující. Nejprve je nutno vyplnit formulář žádosti o příspěvek na péči (formulář je možné stáhnout na formulare.mpsv.cz/oksluzby/cs/welcome). Dále proběhne šetření. Sociální pracovník oznámí datum návštěvy, kdy bude jeho úkolem zhodnotit míru samostatnosti a schopnost péče o vlastní osobu dle uvedených 36 úkonů, které jsou blíže rozpracovány ve vyhlášce č. 505/2006 Sb. Příslušnou část dané vyhlášky popisující činnosti pro hodnocení schopnosti zvládat úkony péče uvádím v příloze č. 7. Sociální pracovník bude sledovat posuzovanou osobu v jejím domácím prostředí a další informace bude zjišťovat formou rozhovoru. Sociální pracovník vypracuje zprávu, kterou dále postoupí posudkovému lékaři úřadu práce. Ten ji spolu se zprávou ošetřujícího lékaře a dalšími lékařskými zprávami (zpráva z psychologie, neurologie a další) posoudí. Na základě těchto zpráv rozhodne, do jakého stupně závislosti posuzovanou osobu zařadí. Úřad práce sdělí příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností výsledek posouzení stupně závislosti osoby.

- Při posuzování jednotlivých úkonů péče o vlastní osobu a samostatnost se posuzují, zda je osoba schopna úkony vykonávat: dlouhodobě (hodnotí se v perspektivě měsíců, let), samostatně, spolehlivě, opakovaně. Hodnotí se, zda osoba je schopna rozpoznat potřebu úkonu (př. dodržovat pitný režim), úkon vykonat (nalít si vodu a samostatně se napít) a rozpoznat správnost tohoto úkonu (napil jsem se vody a ne čisticího prostředku). Jestliže jedinec selže v jednom z uvedených bodů, pokládá se úkon za nezvládnutý.
- U osoby do 18 let věku se při posuzování potřeby pomoci a dohledu podle § 9 pro účely stanovení stupně závislosti porovnává rozsah, intenzita a náročnost pomoci a dohledu, kterou je třeba věnovat posuzované osobě, s pomocí a dohledem, který je poskytován zdravé fyzické osobě téhož věku. Při stanovení stupně závislosti u osoby do 18 let věku se nepřihlíží k pomoci a dohledu při péči o vlastní osobu a při zajištění soběstačnosti, které vyplývají z věku osoby a tomu odpovídajícímu stupni biopsychosociálního vývoje. Ve vyhlášce č. 505/2006 Sb. je rovněž uvedeno, jaké úkony se budou posuzovat u jednotlivých věkových kategorií (týká se osob mladších 18-ti let).
- Výše příspěvku pro osoby do 18 let věku činí za kalendářní měsíc:
 - a) 3 000 Kč, jde-li o stupeň I (lehká závislost)
 - b) 5 000 Kč, jde-li o stupeň II (středně těžká závislost)
 - c) 9 000 Kč, jde-li o stupeň III (těžká závislost)
 - d) 11 000 Kč, jde-li o stupeň IV (úplná závislost)
- Výše příspěvku pro osoby starší 18 let věku činí za kalendářní měsíc:
 - a) 2 000 Kč, jde-li o stupeň I (lehká závislost)
 - b) 4 000 Kč, jde-li o stupeň II (středně těžká závislost)
 - c) 8 000 Kč, jde-li o stupeň III (těžká závislost)

d) 11 000 Kč, jde-li o stupeň IV (úplná závislost).

- Příspěvek se vyplácí měsíčně, a to v kalendářním měsíci, za který náleží, a na obecním úřadě obce s rozšířenou působností, jemuž přísluší rozhodnutí o příspěvku.

V souvislosti se zavedením tohoto zákona nastalo několik zásadních změn:

- **Pojištění pečujících osob.** Doba péče bude nadále započítána do důchodového pojištění a zdravotní pojištění bude platit stát. Je zde ale podmínka společné domácnosti. Aby bylo pečujícímu sociální a zdravotní pojištění placeno státem, musí si na obecním úřadě vyzvednout formulář, ve kterém mu bude potvrzeno, že žije ve společné domácnosti se závislou osobou a řádně a celodenně o ni pečuje.
- **Příspěvek není započítáván do příjmu.** Nemá tedy vliv na pobírání jiných sociálních dávek. Příspěvek je na zajištění péče, nikoli na jiné potřeby.
- **Péče o děti (osoby mladší 18 let).** Dítě, které ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona bylo podle dosavadních právních předpisů (117/1995 Sb.) považováno za dítě dlouhodobě těžce zdravotně postižené vyžadující mimořádnou péči, se ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni III. (těžká závislost).
- **Péče o osoby starší 18-ti let.** Zákon č. 109/2006 Sb., čl. II., č. 5 (přechodná ustanovení), uvádí: „Nárok na příspěvek při péči o blízkou nebo jinou osobu zaniká v kalendářním měsíci, v němž byl přiznán příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách osobě, o kterou příjemce příspěvku při péči o blízkou nebo jinou osobu pečoval, nejpozději však dnem 31. 12. 2008.“ Z toho vyplývá, že je možnost ještě 2 roky pobírat příspěvek na péči, než si osoba zažádá o přezkoumání zdravotního stavu, resp. o přiznání příspěvku na péči dle nového zákona.

- **Vliv příspěvku na jiné příspěvky.** Dle zákona č. 109/2006 Sb., část VI., čl. VIII, č.7, „rodičovský příspěvek rodiči nenáleží, jestliže dítěti, o které pečuje, byl podle zvláštního právního předpisu přiznán příspěvek na péči ve výši podle stupně II. (středně těžká závislost) nebo stupně III. (těžká závislost) anebo stupně IV. (úplná závislost)“.
- **Bezmocnost.** Od nabytí účinností zákona č. 108/2006 Sb. se ruší zvýšení důchodů pro částečnou, převážnou nebo úplnou bezmocnost. Nyní je spolu s důchodem vyplácí Česká správa sociálního zabezpečení kvůli zavedení nové vyšší dávky (příspěvku na péči). Ten nahrazuje zvýšení důchodů pro bezmocnost a příspěvek při péči o blízkou nebo jinou osobu.

2.5.2 Dávky státní sociální podpory pro osoby se zdravotním postižením

Informace týkající se dávek státní sociální podpory a péče jsem čerpala z internetových stránek MPSV. V případě zdravotního postižení dítěte nebo rodiče se některé dávky státní sociální podpory poskytují za jiných podmínek, po delší dobu nebo ve vyšší částce. Dávkami, které zohledňují zdravotní stav dítěte nebo rodiče, jsou rodičovský příspěvek, sociální příplatek, příspěvek na úhradu potřeb dítěte a odměna pěstouna. Systém státní sociální podpory je upraven zákonem č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. Podle tohoto zákona se poskytují následující dávky:

- přídavek na dítě
- rodičovský příspěvek
- sociální příplatek
- příspěvek na bydlení
- příspěvek na školní pomůcky
- porodné
- pohřebné

- dávky pěstounské péče.

Jak postupovat při nároku na dávky státní sociální podpory nebo dávky sociální péče, je konkrétně uvedeno na již zmíněném portálu MPSV.

2.5.3 Dávky sociální péče pro osoby se zdravotním postižením

Podmínky, za kterých se poskytují dávky sociální péče pro osoby se zdravotním postižením, jsou upraveny ve vyhlášce Ministerstva práce a sociálních věcí ČR č. 182/1991 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení a zákon o působnosti orgánů ČR v sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 182/1991 Sb.“).

Dávky sociální péče jsou poskytovány:

- osobám s trvalým pobytem na území ČR
- osobám, na které se vztahuje přímo použitelný předpis Evropských společenství (tj. migrujícím pracovníkům členských států EU a jejich rodinným příslušníkům)
- občanům členského státu EU a jejich rodinným příslušníkům, kteří jsou hlášeni na území ČR déle než tři měsíce.

Výčet dávek

- jednorázové příspěvky na opatření zvláštních pomůcek
- příspěvek na úpravu bytu
- příspěvek na zakoupení motorového vozidla
- příspěvek na celkovou opravu motorového vozidla
- příspěvek na zvláštní úpravu motorového vozidla
- příspěvek na provoz motorového vozidla
- příspěvek na individuální dopravu
- příspěvek na zvýšené životní náklady
- příspěvek na úhradu za užívání bezbariérového bytu
- příspěvek na úhradu za užívání garáže
- příspěvek úplně nebo prakticky nevidomým občanům.

Vedle dávek sociální péče se poskytují rovněž:

- mimořádné výhody (průkazy TP, ZTP a ZTP/P)—poskytuje obecní úřad obce s rozšířenou působností. Občanům starším jednoho roku s těžkým zdravotním postižením (uvedeným v příloze č. 2 k vyhlášce č. 182/1991 Sb.), které podstatně omezuje jejich pohybovou nebo orientační schopnost, se podle druhu a stupně postižení poskytují mimořádné výhody I. (průkaz TP), II. (průkaz ZTP) nebo III. stupně (průkaz ZTP/P). Zdravotní stav občana posuzuje lékař úřadu práce. O posouzení zdravotního stavu žádá úřad, nikoli občan. Některé výhody, které vyplývají z přiznání průkazů TP, ZTP a ZTP/P, jsou uvedeny v příloze č. 3 k vyhlášce č. 182/1991 Sb. Další úlevy a slevy jsou upraveny v právních předpisech jiných resortů (např. vyšší sazba, o kterou se snižuje základ pro daň z příjmů, je-li poplatník držitelem průkazu ZTP/P – ministerstvo financí; bezplatné užití dálnic a rychlostních silnic, vyhrazená místa k parkování – ministerstvo dopravy apod.).
- bezúročné půjčky—poskytuje obecní úřad obce s rozšířenou působností. Bezúročná půjčka může být poskytnuta občanům, kteří splňují podmínky pro přiznání příspěvku na zakoupení motorového vozidla. Výše půjčky je až 40 000 Kč. Půjčku je nezbytné splatit nejpozději do 5 let. Úřad uzavře s občanem písemnou smlouvu obsahující ujednání o lhůtách splatnosti a výši splátek. Poskytnutí půjčky není nárokové, jde o nenárokovou formu pomoci.

Rodičům/opatrovníkům dětí umístěných v ústavech sociální péče je možné poskytnout slevy jízdného na jízdy za účelem návštěv jejich dětí, (více na <http://www.praha.apla.cz/new/RS/>).

2.5.4 Slevy operátorů

Stát od 1. 1. 2007 přispívá sociálně slabým a zdravotně postiženým občanům na útratu za používání mobilního telefonu částkou 200 Kč měsíčně. Příspěvek je možné využít i pro provoz pevné linky. Doposud byla zdravotně postiženým poskytována úleva v podobě "odpuštění" paušálu za provoz pevné linky a velká sleva na její zřízení.

Operátor O2 nabízí sociálně slabým předepsanou slevu 200 Kč na paušálním poplatku k vybraným tarifům. Stejná sleva je nabízena pro provoz mobilního telefonu i pevné linky, vybrat je však možné pouze jednu z těchto dvou možností. Zdravotně postiženým pomůže operátor ještě více a ke státnímu příspěvku přidá ještě část ze svého. Celkem tak získá zdravotně postižený slevu 285,60 Kč měsíčně na vybraný paušál. Pro provoz pevné sítě je sleva ještě vyšší, a to 403,41 Kč měsíčně.

Vodafone uvádí seznam zvýhodněných tarifů. Jedná se o standardní tarify se slevou 200 Kč na paušálním poplatku. Nabídku operátora Vodafone si lze stejně jako u O2 prohlédnout na webových stránkách společnosti.

T-Mobile nemá na svém webu nabídku zveřejněnou. Na stránkách mobilmania.cz je uvedeno, že tiskové oddělení T-Mobile se k tomu vyjádřilo takto: "Společnost T-Mobile bude nabízet slevu na služby mobilního operátora zákazníkům s nízkými příjmy, zvláštními sociálními potřebami a také zákazníkům se zdravotním postižením. Sleva ve výši 200 Kč včetně DPH bude každý měsíc zákazníkům odečtena z jejich paušálu."

Podmínky pro získání slevy. Právo k čerpání zvýhodněných tarifů je potřeba doložit potvrzením vydaným obecním úřadem

a dalšími doklady. Doklad dostanou osoby s nízkými příjmy nebo se zvláštními sociálními potřebami, které byly nebo jsou příjemci dávek sociální péče poskytovaných z důvodu sociální potřeby. V případě zdravotně postižených je nutné se prokázat průkazem ZTP (ZTP/P), případně lékařským potvrzením ve smyslu vyhlášky č. 182/1991 Sb. (bezmocná osoba). Pokud je žadatel o zvýhodněný tarif nezletilý, má na zřízení zvýhodněného tarifu nárok osoba, která je jeho zákonným zástupcem.

Závěr

Po získání všech informací jsem provedla závěrečné shrnutí. Elektronickou poštou jsem obeslala 105 zařízení, dále všechny městské části Prahy a Magistrát hlavního města Prahy, tedy dalších 23 elektronických dotazů. Zpětnou vazbu poskytlo 55 zařízení. Další informace byly získány formou osobní konzultace. V tomto případě bych velice ráda poděkovala Mgr. Ivaně Pilíkové z MHMP a jejím kolegyním za poskytnuté adresáře speciálních škol a SPC a Kateřině Balické z APLA Praha, Střední Čechy, o. s. Ke sběru dat mi pomohla také osobní setkání se zástupci některých zařízení, na již výše zmíněných akcích Veletrhu neziskových organizací a výstavě NOH—HANDICAP 2007.

Za nejaktuálnější považuji adresář z publikace Poruchy autistického spektra (Thorová, 2006) a „Adresář zařízení a instituce v krajích poskytující poradenské služby a vzdělávání žákům s poruchami autistického spektra“ z internetových stránek MŠMT. Adresář poskytovatelů sociálních služeb je sice aktuální, ale pro potřeby nevyhovující a to z toho důvodu, že jsou spolu dány dohromady tři cílové skupiny (osoby s mentálním postižením, s autismem a s kombinovaným postižením). Z názvů zařízení není vždy ihned patrné na jakou cílovou skupinu je zaměřena. Na základě odpovědí jsem zjistila, že většina z nich je určena především pro klienty s mentálním postižením.

Výstupem mé práce je právě proto webový portál www.autismus.atlasweb.cz, na němž jsou uvedena zařízení specializovaná především na klientelu s autismem nebo přístupná se touto klientelou zabývat, i když to není přímo jejich cílová skupina. Reakce ze strany jednotlivých institucí byly vstřícné. Negativní nebyla žádná. Několikrát se objevila nabídka navštívit dané zařízení osobně.

Pokud bych měla situaci celkově vyhodnotit. Problematika středisek rané péče není rozhodně dostatečně zajištěna. V této oblasti by bylo velice dobré zřídit centra rané péče, blíže popsaná v knize

Poruchy autistického spektra (Thorová, 2006). Dalším krokem by mělo být rozšíření povědomí o poruchách autistického spektra mezi pediatry a psychology, aby byli schopni stanovit správnou diagnózu. Co se týče školských zařízení jsem toho názoru, že vývoj se v této oblasti ubírá správným směrem. Seznam mateřských i základních škol je relativně bohatý, začínají se otvírat specializované „autitřídy“, probíhá individuální i skupinová integrace, rozšiřují se řady asistentů pedagogů. Další oblastí, která by však potřebovala posílit je respitní péče. Toto pole je velice málo pokryto, pouze některá zařízení poskytují odlehčovací služby, ale není jich dostatek. V kategorii chráněného bydlení a podporovaného zaměstnávání je také mnoho možností pro nové služby. Zde bych navrhovala provést studii, jejímž cílem by bylo zjistit, kolik potenciálních klientů by bylo schopno žít v takovém typu bydlení a zvládnout požadavky v programu podporovaného zaměstnávání. Výsledek dané studie by pak posloužil k prosazování vzniku dalších zařízení, poskytujících tyto služby.

S ústavy sociální péče nemám osobní zkušenost, ale bylo mi nabídnuto, zúčastnit se supervizí, konaných v těchto zařízeních. Tuto problematiku se chystám tímto způsobem ještě podrobněji prozkoumat a výsledky zanést na nově vznikající webový portál.

Na závěr bych ráda podotkla, že péče o děti s poruchou autistického spektra je opravdu náročná a proto dostatek služeb, které jakýmkoliv způsobem pomohou všem, kteří o ně pečují, bude vždy vítán.

Rejstřík odkazů

A - centrum Modrý klíč [online]. [1991] , 29.5.2007 [cit. 2007-04-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.modry-klic.cz/index.php?nid=3339&lid=CZ&pic=MAIN>>.

Asociace pomáhající lidem s autismem – APLA Praha, Střední Čechy, o. s. [online]. 2003 , 29.5.2007 [cit. 2007-04-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.praha.apla.cz/new/RS/index.php>>.

Centrum pro zdravotně postižené kraje Praha [online]. [1992] , 29.5.2007 [cit. 2007-04-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.czppraha.cz/>>.

Církevní speciální škola DON BOSCO a mateřská škola logopedická [online]. 2006 , 10.4.2006 [cit. 2007-04-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.don-bosco.wz.cz/>>.

Česká správa sociálního zabezpečení [online]. [2006] , 25.5.2007 [cit. 2007-05-14]. Dostupný z WWW: <<http://www.cssz.cz/tisk/06/060922.asp>>.

Dětské centrum Paprsek [online]. [1994] , 06.05.2007 [cit. 2007-04-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.dcpaprsek.org/>>.

Diakonie ČCE – Středisko rané péče v Praze 5 [online]. [1990] , 26.11.2006 [cit. 2007-05-13]. Dostupný z WWW: <<http://www.rana-pece.cz/>>.

Diakonie ČCE - Středisko Ratolest v Praze 10 [online]. [1990] , 26.6.2005 [cit. 2007-05-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.ratolest.wz.cz/>>. [Http://www.diakoniecce.cz](http://www.diakoniecce.cz).

Diakonie ČCE - Středisko Zvonek v Praze 4 [online]. [1990] , 6.4.2007 [cit. 2007-05-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.zvonek-diakoniecce.wz.cz/>>.

Dobromysl [online]. 2002-2007 [cit. 2007-05-14]. Dostupný z WWW: <<http://dobromysl.cz/scripts/detail.php?id=392>>. ISSN 1214-2107.

Domov Dana [online]. [1992] , 25.12.2004 [cit. 2007-05-14]. Dostupný z WWW: <<http://www.domovdana.cz/>>.

Chráněná dílna svatý Prokop U červeného javoru [online]. [2002] , 29.5.2007 [cit. 2007-05-14]. Dostupný z WWW: <<http://www.slunecnizahrada.cz/57.html>>.

Integrační centrum Zahrada [online]. [1992] , 9.2.2007 [cit. 2007-04-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.iczahrada.cz/index1.htm>>.

Jezdecký oddíl POČIN [online]. [2001] , 23.4.2007 [cit. 2007-05-20]. Dostupný z WWW: <<http://jk-pocin.unas.cz/index.html>>.

Klub Hornomlýnská [online]. [2003] , 29.5.2007 [cit. 2007-05-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.hornomlynska.cz/>>.

Komunitní centrum MOTÝLEK [online]. [2003] , 29.5.2007 [cit. 2007-04-07]. Dostupný z WWW: <<http://motylek.org/motylek/index.php?Odkaz=30&Sekce=4>>.

Mateřská škola Laudova se speciálními třídami [online]. [2003] , 29.5.2007 [cit. 2007-04-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.volny.cz/mslaughtova/>>.

Mateřská škola Milíčův dům [online]. [2001] , 6.3.2005 [cit. 2007-04-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.milicuvdum.cz/>>.

Mateřská škola speciální a SPC Horáčkova [online]. [2004] , 19.4.2007 [cit. 2007-04-07]. Dostupný z WWW: <<http://www.sweb.cz/msspchorackova/>>.

Mateřská škola speciální a SPC Na Lysinách [online]. [1994] , 27.10.2006 [cit. 2007-04-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.sweb.cz/NaLysinach/>>.

Mateřská škola speciální a SPC Sluníčko [online]. [2001] , 27.10.2006 [cit. 2007-04-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.sweb.cz/smsslunicko/>>.

Mateřská škola speciální a SPC Štíbrova [online]. [1992] , 24.7.2004 [cit. 2007-04-09]. Dostupný z WWW: <http://www.tumpach.cz/tumpach/spec_MS.htm>.

Mateřská škola speciální Fialka [online]. [2005] , 29.5.2007 [cit. 2007-05-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.fialka.yc.cz/index.php?f=info>>.

Městské centrum sociálních služeb a prevence [online]. [2000] , 29.5.2007 [cit. 2007-05-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.mcssp.cz/>>.
Měsec.cz

MobilMania.cz : Operátoři mají speciální tarify pro chudé a postižené [online]. 2006 , 1.5.2006 [cit. 2007-05-14]. Dostupný z WWW: <<http://www.mobilmania.cz/default.aspx?article=1114146>>.

MPSV.CZ : Dávky sociální péče [online]. [2005] , 1.5.2006 [cit. 2007-05-14]. Dostupný z WWW: <<http://www.mpsv.cz/cs/8#dsp>>.

MPSV.CZ : Státní sociální podpora [online]. [2005] , 1.5.2006 [cit. 2007-05-14]. Dostupný z WWW: <<http://www.mpsv.cz/cs/2#dsp%20DSSPodpoa>>.

MPSV.CZ : Zdravotní postižení [online]. [2005] , 1.5.2006 [cit. 2007-05-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.mpsv.cz/cs/8#zozp>>.

O2 [online]. [2006] [cit. 2007-05-14]. Dostupný z WWW: <[http://www.cz.o2.com/home/cz/fullText/index\\$50010.html](http://www.cz.o2.com/home/cz/fullText/index$50010.html)>.

Občanské sdružení - Máme otevřeno? [online]. [1998] , 29.5.2007 [cit. 2007-05-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.mameotevreno.cz/html/>>.

Občanské sdružení AUTISTIK [online]. [1994] , 29.5.2007 [cit. 2007-04-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.volny.cz/autistik/>>.

QUIP - společnost pro změnu [online]. [2003] , 29.5.2007 [cit. 2007-04-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.quipcz.cz/index.php/quip>>.

- RYTMUS* [online]. [1994] , 7.2.2006 [cit. 2007-05-14]. Dostupný z WWW: <<http://www.rytmus.org/>>.
- Sbírka zákonů MVCR vyhláška č.505/2006* [online]. [2006] , 29.11.2007 [cit. 2007-05-14]. Dostupný z WWW: <<http://www.mvcr.cz/sbirka/2006/sb164-06.pdf>>.
- Sdružení rodičů a přátel Střediska DAR : Občanské sdružení pro pomoc dětem a rodičům s postižením* [online]. [1991] , 24.4.2007 [cit. 2007-04-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.brailnet.cz/dar/>>.
- Sluneční domov* [online]. [1995] , 18.5.2007 [cit. 2007-04-02]. Dostupný z WWW: <<http://spmpcr.cz/zarizeni/slunecni.html>>.
- SPC Vertikála* [online]. [1994] , 29.5.2007 [cit. 2007-04-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.volny.cz/psroos/vertikala.htm>>.
- Speciální škola Chotouňská* [online]. [1984] , 6. 2.2006 [cit. 2007-04-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.chotounska.cz/>>.
- Speciální školy Aloise Klara* [online]. [1995] , 16.11.2006 [cit. 2007-05-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.spsaklara.cz/>>.
- Společnost DUHA - Program Dílny* [online]. [1992] , 27.3.2007 [cit. 2007-05-14]. Dostupný z WWW: <<http://www.dilnyduha.wz.cz/kontakt.htm>>.
- Stacionář pro děti s kombinovaným postižením* [online]. [1990] , 29.5.2007 [cit. 2007-04-14]. Dostupný z WWW: <<http://www.cb.cz/praha3/stacionar/>>.
- Středisko rané péče SPRP Praha* [online]. [1990] , 29.4.2007 [cit. 2007-04-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.ranapece.cz/strediska/praha/index.html>>.
- Studio OÁZA* [online]. [1992] , 29.5.2007 [cit. 2007-04-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.special.cz/oaza/>>.
- Škola SPMP Modrý klíč* [online]. [1991] , 29.5.2007 [cit. 2007-04-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.modry-klic.cz/index.php?nid=3339&lid=CZ&pic=MAIN>>.
- TARO* [online]. [1993] , 28.3.2007 [cit. 2007-04-28]. Dostupný z WWW: <<http://www.taro.cz/>>.
- Úřad městské části Praha 10 : samostatné oddělení projektu JPD 3* [online]. [2006] [cit. 2007-05-30]. Dostupný z WWW: <http://www.praha10.cz/odbory/jpd3/jpd3_main.asp>.
- Vodafone* - [online]. 2007 [cit. 2007-05-14]. Dostupný z WWW: <http://www.vodafone.cz/search/index.htm?must=tarify+pro+posti%C5%BEn%C3%A9&search-submit=Naj%C3%ADt&styp=simple&menu_type=consumer>.
- Základní škola a Mateřská škola Červený vrch* [online]. 2006 , 29.5.2007 [cit. 2007-05-14]. Dostupný z WWW: <<http://www.zscvrch.cz/index.php>>.

Základní škola speciální Rooseveltova [online]. [1982] , 16.4.2007 [cit. 2007-04-09].
Dostupný z WWW: <<http://ps.praha.indos.cz/kontakt.htm>>.

Základní škola Zahradka [online]. [1997] , 16.11.2006 [cit. 2007-05-14]. Dostupný z
WWW: <<http://www.zsahradka.cz/>>.

ZŠ praktická a ZŠ speciální Ružínovská [online]. [2002] , 29.5.2007 [cit. 2007-04-14].
Dostupný z WWW:

<<http://ruzinovska.webskoly.cz/Kontakty/tabid/3http://ruzinovska.webskoly.cz/17/Default.aspx>>.

Použitá a související literatura

ATTWOOD, Tony. Aspergerův syndrom : Porucha sociálních vztahů a komunikace. 1. vyd. Praha: Portál, 2005. 208 s. ISBN 80-7178-979-8.

ČADILOVÁ, et al. Základy strukturovaného učení u osob s poruchou autistického spektra. (přednáška z kurzu Výchova a vzdělávání dětí s autismem I) Praha: Apla, 4. 4. – 7. 4. 2006

GILLBERG, Christopher, PEETERS, Theo. Autismus - zdravotní a výchovné aspekty : Výchova a vzdělávání dětí s autismem. 2. vyd. Praha: Portál, 2003. 122 s. ISBN 80-7178-856-2.

HADDON, Mark. Podivuhodný případ se psem. 1. vyd. Praha: Argo, 2003. 176 s. ISBN 80-7203-541-X.

HOWLIN, Patricia. Autismus u dospívajících a dospělých : cesta k soběstačnosti. 1. vyd. Praha : Portál, 2005. 295 s. ISBN 80-7367-041-0.

HRDLIČKA, Michal, KOMÁREK, Vladimír. Dětský autismus : Přehled současných poznatků. 1. vyd. Praha: Portál, 2004. 208 s. ISBN 80-7178-813-9.

JIRKŮ, L. Úvodní výcvik pro osobní asistenty pro lidi s PAS. (přednáška) Praha: APLA Praha, Střední Čechy, o. s., 17. 11. 2005

KAUFMAN, Barry. SON-RISE. Zázrak pokračuje : skutečný příběh vyléčení chlapce z neléčitelného autismu. Bratislava: Barracuda, 2004. 365 s. ISBN 80-969237-8-1.

NEWMAN, Sarah. Hry a činnosti pro vývoj dítěte s postižením. Praha: Portál, 2004. 167 s. ISBN 80-7178-872-4.

RICHMAN, Shira. Výchova dětí s autismem : Aplikovaná behaviorální analýza. 1. vyd. Praha : Portál, 2006. 128 s. ISBN 80-7367-102-6.

SCHOPLER, Eric. Příběhy dětí s autismem a příbuznými poruchami vývoje : Výchova a vzdělávání dětí s autismem. Praha: Portál, 1999. 172 s. ISBN 80-7178-202-5.

Světová zdravotnická organizace. *Duševní poruchy a poruchy chování. (MKN 10. revize)*. Praha : Psychiatrické centrum Praha, 1992. 282 s.

THOROVÁ, Kateřina. Poruchy autistického spektra : dětský autismus, atypický autismus, Aspergerův syndrom, dezintegrační porucha. Praha : Portál, 2006. 453 s. ISBN 80-7367-091-7.

VERMEULEN, Peter. *Autistické myšlení*. Praha : Grada Publishing, 2006. 132 s. ISBN 80-247-1600-3.

Seznam příloh

Příloha 1. Adresář zařízení z knihy Poruchy autistického spektra (Thorová, 2006).....	67
Příloha 2. Adresář zařízení MŠMT	68
Příloha 3. Adresář zařízení MCSSP	72
Příloha 4. Adresář zařízení MPSV	77
Příloha 5. Adresář SPC.....	78
Příloha 6. Adresář speciálních škol.....	79
Příloha 7. Část vyhlášky 505/2006 Sb. §9	81
Příloha 8. Základy strukturovaného učení.....	82

Příloha 1. Adresář zařízení z knihy Poruchy autistického spektra (Thorová, 2006)

Hlavní město Praha

Koordinátorka PhDr. Olga Opekarová

- Integrované centrum Zahrada, U Zásobní zahrady 8, Praha 3
- PŠ a SPC, Rooseveltova 8, Praha 6, detašované pracoviště DAR (dětský rehabilitační stacionář), Alžírská 647, Praha 6
- Spec. školy, Chotouňská 476, Praha 10
- Modrý klíč, Smolkova 567, Praha 4
- Spec. MŠ, Štěrbova 1691, Praha 8
- Sluneční domov, týdenní domov pro děti s autismem, Jahodnická 66, Praha 9
- Spec. MŠ Sluníčko, Deylova 3, Praha 5
- ZŠ Vlkova (spec.třída pro děti s AS, VFA), Vlkova 31, Praha 3
- Církevní speciální škola DON BOSCO ZŠ a MŠ, Dolákova 555, Praha-Bohnice
- Dětské centrum Paprsek, Šestajovická 19, Praha 9-Hloubětín
- Speciální MŠ, Brunnerova 1017, 163 00 Praha 17-Řepy
- MŠ Laudova 1030, 163 00 Praha 17-Řepy
- SpMŠ Horáčkova 1095/1, 140 00 Praha 4-Krč
- SpMŠ Na Lysinách 41/6, 147 00 Praha 4-Hodkovičky
- Dětský rehabilitační stacionář Dar, Alžírská 647, 160 52 Praha 6-Červený vrch

Zdravotnická zařízení

- Dětská psychiatrická klinika 2. lékařské fakulty, FN Motol, V Úvalu 84, 150 18 Praha 5-Motol, tel. 224 433 400, 224 433 402
- Dětská neurologická klinika 2. lékařské fakulty, FN Motol, V Úvalu 84, 150 18 Praha 5-Motol, tel. 224 433 300, 224 433 302
- Fakultní Thomayerova nemocnice, ambulance klinické psychologie, Vídeňská 800, 140 59 Praha 4-Krč, tel. 261 083 436
- Dětská neurologická klinika, FN Brno, Černopolní 9, 625 00 Brno, tel. 532 234 917, 532 234 913
- Fakultní nemocnice Hradec Králové, ambulance dětské psychiatrie, Hradecká 1172, 500 05 Hradec Králové, tel. 495 514 030, 495 832 228

Příloha 2. Adresář zařízení z MŠMT

Kraj PRAHA

Krajský koordinátor: PhDr., PhD. Olga OPEKAROVÁ
Tel.: 274 772 945; e-mail: Olga.Opekarova@volny.cz

APLA

Brunnerova 1011/3, 163 00 Praha 17 Řepy, tel.: 235 302 111
V Holešovických 593, 180 00, Praha 8, tel. 284 684 959
PhDr. Kateřina Thorová, psycholog, thorova@apla.cz, tel. 603 187 336
PaedDr. Věra Čadilová, spec. pedagog, cadilova@apla.cz; tel. 723 193 025

AUTISTIK, A-CENTRUM

Kyselova 1189/24 182 00 Praha 8
tel. 286 584 141, autistik@volny.cz
Ing. Miroslava Jelínková, tel.: 605 400 865

CÍRKEVNÍ ZÁKLADNÍ ŠKOLA logopedická Dona Bosca a MATEŘSKÁ ŠKOLA logopedická, internát a školní družina

Dolákova 555, 181 00 Praha – Bohnice, tel.: 283852124,
e-mail: skoladonbosco@iol.cz
Mgr. Jaromíra Burianová, tel. 233 556 677

DĚTSKÉ CENTRUM PAPERSEK

Šestajovická 19, 198 00 Praha 9 – Hloubětín
tel.: 281 866 654, e-mail: paprsek@zris.mepnet.cz
PhDr. Jaroslav Šturma, 281 866 654; e-mail:
jaroslav.sturma@worldonline.cz

DIAKONIE V ZÁPOLÍ

V Zápolí 21, 140 00 Praha 4, tel.: 241 483 855,
e-mail: diakonie-michle@volny.cz
Mgr. Lýdie Kratinová, tel.: 241 482 137

GYMNÁZIUM, ZÁKLADNÍ ŠKOLA a MATEŘSKÁ ŠKOLA

pro sluchově postižené , Praha 2, Ječná 27
RNDr. Pavel Laně, tel.: 224 942 151, e-mail:
škola.lane@mbox.dkm.cz

IC ZAHRADA

U Zásobní zahrady 8, 130 00 Praha 3,
Mgr. Jiří Král
tel. 222 584 841, e-mail: integracni@centrum.cz

JEDLIČKŮV ÚSTAV

V Pevnosti 4, 128 41 Praha 2, tel.: 261 211 105-9, jus@jus.cz
PhDr. Jan Pičman, tel.: 261 225 261

MATEŘSKÁ ŠKOLA A ZÁKLADNÍ ŠKOLA SPECIÁLNÍ DIAKONIE ČCE

Saratovská 159, 100 00 Praha 10,
Mgr. Vlasta Bešćecová, tel.: 274 821 297, e-mail:
ratolest@centrum.cz

MATEŘSKÁ ŠKOLA SPECIÁLNÍ

Na Děkance 2, Praha 2
paní ředitelka Vágnerová, tel.: 224 920 679

MATEŘSKÁ ŠKOLA SPECIÁLNÍ Sluníčko

Praha 4, Deylova 3
Mgr. Jiřina Sixtová, tel.: 257 225 034, e-mail:
sps.deylova@zris.mepnet.cz

MATEŘSKÁ ŠKOLA SPECIÁLNÍ

Sevřená 1707/12, 140 00 Praha 4 – Nusle
Mgr. Marie Sommerová, tel. 241 400 677, e-mail:
sps.sevrena@mepnet.zris.cz

MATEŘSKÁ ŠKOLA SPECIÁLNÍ a SPC

Praha 8, Štíbrova 1691
Mgr. Marie Horázná - ředitelka, tel: 286 840 605,
e-mail: marie.horazna@stibrova.cz
PaedDr. Blanka Bartošová - SPC, e-mail: spcpha8@login.cz

MILÍČŮV DŮM

Sauerova 2, Praha 3 – Žižkov
Marta Vrabcová, tel.: 222 582 364

PPP pro Prahu 3 a 9

Lucembuská 40, 130 00 Praha 3, tel.: 233 371 994
PhDr. Dagmar Plichtová, tel. 233 371 994

SLUNEČNÍ DOMOV

Jahodnická 64, 190 00 Praha 9, tel.: 281 860 827
Alexandra Řezníčková

SPC při STŘEDNÍ ŠKOLE, ZÁKLADNÍ ŠKOLE A MATEŘSKÉ ŠKOLE

Chotouňská 476, 108 00 Praha 10 – Malešice
PhDr. Olga Opekarová, Ph.D., tel.: 274 772 945;
spcchotounska@volny.cz,
e-mail: Olga.Opekarova@volny.cz

SPMP MODRÝ KLÍČ

Smolkova 567, 142 00 Praha 4
Ing. Miroslava Jelínková, CSc.
Mgr. Radovan Netušil, tel./fax: 241 714 255; e-mail:
modry.klic@asmnet.cz

STACIONÁŘ PRO DĚTI S KOMBINOVANÝM POSTIŽENÍM

Koněvova 24, Praha 3
tel.: 222 584 355, stacionar@volny.cz, www.cb.cz-praha3/stacionar
Věra Weislová

STŘEDNÍ ŠKOLA Aloyse Klara

Vídeňská 756/28, 142 00 Praha 4, Fakultní škola FTVS UK
PaedDr. Věra Kovaříková, PhD., tel.: 241 726 937,
e-mail: kovarikova@spsaklara.cz

STŘEDNÍ ŠKOLA, ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA

108 00 Praha 10, Chotouňská 476, tel.: 274 774 948, 274 772 936
e-mail: sps.chotounska@zris.mepnet.cz; pomocnaskola@volny.cz
PhDr., Josef Novotný CSc., tel.: 736 623 981, Mgr. Josef Glaser, tel.:
274 772 945,
e-mail: Josef-glaser@spschotounska.praha.indos.cz

ZÁKLADNÍ ŠKOLA při psychiatrické léčebně

Praha 8 – Bohnice 180 01, Ústavní 91
tel.: 284 016 534, 284 016 535, e-mail: sps.ustavni@zris.mepnet.cz
Mgr. Kamila Svobodová

ZÁKLADNÍ ŠKOLA ČERVENÝ VRCH

Alžírská 26/680, 160 00 Praha 6 – Vokovice
tel.: 235 358 172, e-mail: info.skola@zscvrch.cz
Mgr. Jana Matoušová, tel. 235 358 172, matousova@zscvrch.cz

ZÁKLADNÍ ŠKOLA PRAKTICKÁ, PRAKTICKÁ ŠKOLA Karla Herforta

Fakultní škola PeFUK Praha
Josefská 4, 118 00 Praha 1 – Malá Strana, tel.: 257 531 250,
e-mail: jos4@atlas.cz
PaedDr. Dana Čapková

ZÁKLADNÍ ŠKOLA PRAKTICKÁ a ZÁKLADNÍ ŠKOLA SPECIÁLNÍ Lužiny

Praha 5, Trávníčkova 1743
Mgr. Jana Ošťálová – ředitelka školy, tel.: 235 522 156,
e-mail: zvs.travnickova@zris.mepnet.cz;

ZÁKLADNÍ ŠKOLA MENDELOVA

Mendelova, 149 00 Praha 4 – Jižní město

tel.: 272 088 221, e-mail: zs.mendelova@centrum.cz
Mgr. Martina Thumsová, tel. 272 088 211

ZÁKLADNÍ ŠKOLA OLEŠSKÁ

Olešská 2222, 110 00 Praha 10 – Strašnice,
tel.: 274 813 896, e-mail: info@zs.olesska.cz
PaedDr. Jiřina Tichá, tel. 274 813 892

ZÁKLADNÍ ŠKOLA PRAKTICKÁ

Praha - Radotín, Náměstí Osoboditelů 1368, tel. 257 910 344
Mgr. Božena Mouchová, zvs.kaplicka@zris.mepnet.cz

ZÁKLADNÍ ŠKOLA SPECIÁLNÍ

Rooseveltova 8/169, 160 00 Praha 6
Mgr. Eva Klíková, tel.: 224 322 147, fax: 233 321 044,
e-mail: psroos@volny.cz

ZÁKLADNÍ ŠKOLA PRAKTICKÁ a ZÁKLADNÍ ŠKOLA SPECIÁLNÍ

Ružinovská 217/20, 142 00 Praha 4 – Krč
tel.: 241 726 096, 241 710 781, zvs.ruzinovska@zris.mepnet.cz
Mgr. Lidmila Kratochvílová, tel. 241 726 096 linka 22

ZÁKLADNÍ ŠKOLA TOLERANCE

Mochovská 570, 193 00 Praha 9 – Hloubětín
tel.: 281 862 033, e-mail: zvs.mochovska@zris.mepnet.cz
Mgr. Věra Simkaničová

ZÁKLADNÍ ŠKOLA VLKOVA

Vlkova 31, 130 00 Praha 3, tel. 222 721 550
Dr. Břetislava Mardešičová, tel.: 604 255 836

ZÁKLADNÍ ŠKOLA a STŘEDNÍ ŠKOLA Waldorfská

Křejského 1501, 149 00 Praha 4, tel.: 272 930 617,
e-mail: sssjak@volny.cz
Mgr. Magdalena Spáčilová

Příloha 3. Adresář zařízení MCSSP

Název	Město	Ulice
Akord, o.s. - Denní stacionář	Praha 2	Záhřebská 36/626
Arcidiecézní charita Praha - Charitní pečovatelská služba	Praha 2	Jugoslávská 27
Asociace pomáhající lidem s autismem - APLA Praha	Praha 17 - Řepy	Brunnerova 1011
Asociace rodičů a přátel zdravotně postižených dětí v ČR	Praha 8	Karlínské nám. 12/59
AUTISTIK, o.s.	Praha 8	Kyselova 1189/24
Benjamin - Rodinný klub	Praha 11 - Háje	Janouchova 671
Centrum domácí péče Grál	Praha 10	Plaňanská 573
Centrum pro zdravotně postižené	Praha 5	Zborovská 46/889
Centrum pro zdravotně postižené	Praha 10	Moskevská 61
Centrum pro zdravotně postižené	Praha 9	Lovosická 40/440
Centrum pro zdravotně postižené	Praha 6	Wuchterlova 11/362
Centrum pro zdravotně postižené	Praha 4	Jarníkova 1895
Centrum pro zdravotně postižené	Praha 1	Rybná 716/24
Centrum pro zdravotně postižené	Praha 2	Balbínova 6
Česká unie pro podporované zaměstnávání	Praha 6	Studentská 3
České hnutí speciálních olympiád	Praha 1	Říční 6
Charita Česká republika	Praha 1	Vladislavova 12
Chráněná dílna Kašna	Praha 4	Ke Kašně 4/100
Chráněná dílna sv. Prokop U červeného javoru	Praha 9	Svatoňovická 587
Dětské centrum Paprsek hl. m. Prahy - Středisko Hloubětín	Praha 9	Šestajovická 19
Dětské centrum Paprsek hl. m. Prahy - Středisko Petrovice	Praha 10	Milánská 471
Dětské centrum Paprsek hl. m. Prahy - Středisko Prosek	Praha 9	Bílinská 517
Dětské centrum Paprsek hl.m. Prahy - Středisko DAR	Praha 6	Alžírská 647/1
Diakonie ČCE - Denní stacionář Ratolest	Praha 10	Saratovská 159
Diakonie ČCE - Středisko rané péče	Praha 5 - Stodůlky	Vlachova 1502

Diakonie ČCE - Středisko Stodůlky	Praha 13 - Stodůlky	Vlachova 1502
Diakonie ČCE - Středisko Zvonek	Praha 4	Šípková 1838
Diakonie Církve bratrské	Praha 3	Koněvova 24
Diakonie Církve bratrské - Chráněné bydlení na Xaverově	Praha 9	Ve Žlíbku 2005
Diakonie Církve bratrské - Centrum Slunečnice	Praha 3	Koněvova 24
Diakonie Církve bratrské - Denní stacionář pro děti s kombinovaným postižením	Praha 3	Koněvova 24
Dílna Eliáš, o.s.	Praha 6	Eliášova 20
Dílny tvořivosti	Praha 2	V Pevnosti 4
Domácí asistenční a pečovatelská služba - Hewan	Praha 10 - Strašnice	Pod Strašnickou vinicí 191/13
Domov pro seniory Heřmanův Městec	Heřmanův Městec	Masarykovo nám. 37
Domov sv. Rodiny	Praha 6	Ulrychova 10/1874
Formika, o.s.	Praha 4	Filipova 2013/3
Fyzioterapeutické centrum AKORD	Praha 2	Jana Masaryka 38
HELPPES - Centrum výcviku psů pro postižené	Praha 2	Mikovcova 9/531
Horizont - Penzion pro seniory - Středisko Diakonie a misie Církve československé husitské	Praha 6	Na Vrchmezí 8/231
Integrační centrum Zahrada	Praha 3	U Zásobní zahrady 8/2445
JÁ - ČLOVĚK, o.s.	Praha 10	Jerevanská 4
Klub KVÍTEK, o.s.	Praha 1	Křižovnická 6
Klub „Hornomlýnská“	Praha 4	Hornomlýnská 1255
Letohrádek Vendula	Unhošť	K Letohrádku 102
Máme otevřeno?	Praha 2	Chodská 21/1131
Mirabilis, o.s. pro podporu asistenční služby	Praha 4	Žateckých 11
Nadace Jedličkova ústavu	Praha 2	V Pevnosti 4
Nadace Naše dítě	Praha 8	Ústavní 95
Národní rada zdravotně postižených ČR	Praha 3	Partyzánská 1/7
ORFEUS, o.s.	Praha 4	Sdružení 39

Osa, o.s. - Centrum pro podporu samostatnosti	Praha 4	Filipova 2013
Počernická iniciativa - Počin	Praha 9	U Koní 1/592
Pohoda - společnost pro normální život lidí s postižením	Praha 2	Hálkova 1612/1
PORTUS, o.s.	Praha 4	Boleslavova 30
REHA, sdružení pro rehabilitaci	Praha 4	Zakouřilova 831
RYTMUS, o.s. - Centrum pro podporované zaměstnávání	Praha 2	Bruselská 16
Sdružení na pomoc dětem s handicapem - Komunitní centrum Motýlek	Praha 9 - Černý Most	Vlčkova 1067
Sdružení pro integraci mentálně postižených, o.s.	Praha 6 - Břevnov	Šlikova 8
Sdružení rodičů a přátel Střediska DAR	Praha 6	Alžírská 647/1
Sluneční zahrada, o.s.	Praha 3	U Zásobní zahrady 8
Speciálně pedagogické centrum	Praha 4	Na Lysinách 6/41
Speciálně pedagogické centrum AMOS	Praha 5 - Lužiny	Trávníčkova 1743
Speciálně pedagogické centrum při speciální a praktické základní škole	Praha 10	Starostrašnická 45
Speciálně pedagogické centrum při speciální mateřské škole	Praha 8	Štíbrova 1691
Speciálně pedagogické centrum při speciální mateřské škole Sluníčko	Praha 5	Deylova 3/233
Speciálně pedagogické centrum při speciálních školách pro žáky s více typy postižení	Praha 10	Starostrašnická 45
Speciálně pedagogické centrum při ZŠ praktické	Praha 2	Vinohradská 54
Speciálně pedagogické centrum Vertikála	Praha 6	Rooseveltova 8/169
Speciální domov mládeže Sedlec - Sdružení pro pomoc mentálně postiženým	Praha 6	Roztocká 13/33
SPMP - Domov DANA	Praha 5	Barrandovská 45/1010
SPMP - Domov Hvozdy	Hvozdnice	Hvozdy 119

SPMP - Domov Sedlec - Domov zdravotně postižené mládeže	Praha 6	Roztocká 13/33
SPMP - Komunitní a poradenské centrum INTEGRACE	Praha 7 - Holešovice	Dělnická 1020/54
SPMP - Krajský výbor Praha	Praha 2	Polská 4
SPMP - MODRÝ KLÍČ	Praha 12	Smolkova 567/ 2
SPMP - Sdružení pro pomoc mentálně postiženým ČR	Praha 8 - Karlín	Karlínské náměstí 12
SPMP - Speciální domov mládeže Chotěšice	Dymokury	Chotěšice 75
SPMP ČR - Domov Sedlec - chráněné bydlení Holešovice	Praha 7	Dukelských hrdinů 54
SPMP Praha - Domov Sedlec - chráněné bydlení Suchdol	Praha 6	Nad Dolíky 359
SPMP Praha 5	Praha 5	Kodymova 2525/2
SPMP, OV Praha 9 - Sluneční domov	Praha 9	Jahodnická 64
Společnost DUHA - Domov DUHA a Centrum denních služeb	Praha 15 - Horní Měcholupy	Bolevecká 468
Společnost DUHA - Podporované zaměstnávání	Praha 5	Zborovská 38
Společnost DUHA - Integrace osob s mentálním postižením	Praha 9 - Prosek	Českolipská 621
Středisko sociální péče - MČ Praha 9	Praha 9	Harrachovská 422/2
Středisko sociální péče Praha 9	Praha 9	Novovysočanská Novovysočanská 505
Středisko sociálních služeb	Praha 13	Běhounkova 2301/17
Středisko sociálních služeb - Pečovatelská služba	Praha 1	Dlouhá 736/23
Studio Oáza - Kulturní centrum pro lidi s mentálním postižením	Praha 1	Říční 440/6
TARO - sociální internetová poradna Pavla Halaje	Praha 3	Písecká 2341/20
Terénní pečovatelská služba - Ivona Bucharová	Praha 12	Pertoldova 3384/47
Textilní dílna GAWAIN	Praha 7 - Letná	Na Výšinách 1/1000
Ústav sociální péče Horní Maxov	Josefův Důl	Horní Maxov 181

Ústav sociální péče Horní Poustevna	Dolní Poustevna	Horní Poustevna 40
Ústav sociální péče Krásná Lípa	Krásná Lípa	Čelakovského 13/40
Ústav sociální péče Kytlice	Kytlice	Kytlice 68
Ústav sociální péče Leontýn	Křivoklát	Roztoky 52
Ústav sociální péče Praha 1	Praha 1	Vlašská 25
Ústav sociální péče Praha 1 - středisko Bořivojova	Praha 3	Bořivojova 64
Ústav sociální péče Praha 1 - středisko Doubravčany	okr. Kolín	Doubravčany 12
Ústav sociální péče Praha 1 - středisko Papírenská	Praha 6	Papírenská 14
Ústav sociální péče Praha 1 - středisko Vilová	Praha 10	Vilová 2
Ústav sociální péče Praha 1 - středisko Vlašská	Praha 1	Vlašská 25
Ústav sociální péče Praha 4	Praha 4	Sulická 48/1597
Ústav sociální péče Ratměřice	Jankov	Odlochovice 1
Ústav sociální péče Rudné u Nejdku	Nové Hamry	Rudné u Nejdku 8
Ústav sociální péče Svojšice	Svojšice	Svojšice 1
Ústav sociální péče Terezín	Terezín	Nám. Čs. armády 84
Užitečný život, o.s.	Praha 8	Na Hlavní 19
YMCA - křesťanské sdružení mladých lidí	Praha 1	Na Poříčí 12
ZÁŘE – občanské sdružení	Praha 10	Brigádníků 99

Příloha 4. Adresář zařízení MPSV

Název zařízení	Zřizovatel	Místo	PSČ	Ulice
Ústav sociální péče Praha 1	MěÚ'	Praha 1	118 00	Vlašská 25
ÚSP pro mládež tělesně postiž.	KÚ'	Praha 2	128 41	V Pevnosti 4
Centrum sociálních služeb	MěÚ'	Praha 2	120 00	Máchova 14
Ošetrovatelský domov	MěÚ'	Praha 3	130 00	Pod Lipami 44
Integrační centrum Zahrada	MěÚ'	Praha 3	130 00	U Zásob. zahrady
Domov důchodců	KÚ'	Praha 4-Krč	142 00	Sulická 1085/53
Ch. domov - řeh. sestry	ČKCH'	Praha 4	140 00	Hornokrčská 3
ÚSP pro mládež mentál. postiž.	KÚ'	Praha 4-Krč	142 00	Sulická 48
Domov důchodců	MgÚP'	Praha 4-Chodov	149 00	Donovalská 2222
Domov důchodců	MgÚP'	Praha 4	149 00	K Milíčovu 734
Ošetrovatelské a rehabilitační zařízení	MěÚ'	Praha 4	142 00	Jilovská 432
Sociálně ošetrovatelské centrum	MěÚ'	Praha 4	142 00	Zárubova 971
Azylové bydlení pro matky s dětmi	MěÚ'	Praha 12	142 00	Olbramovická 703
Domov SUE RYDER	OBČS'	Praha 4	140 00	Michelská 1/7
ÚSP pro dospělé smysl. post. "PALATA"	MěÚ'	Praha 5	150 00	Na hřebenkách 5
Dům sociálních služeb	MěÚ'	Praha 5	150 00	Na neklance 15
Dům tréninkového bydlení	MěÚ'	Praha 14-Černý Most	198 00	Šromova 862
Domov důchodců	KÚ'	Praha 6	160 00	Šolínova 513/3
Domov svatě Rodiny	OstC'	Praha 6-Petřiny	162 00	Ulrychova 10
Ch. domov - řeh. sestry	ČKCH'	Praha 6	160 00	Radimova 2
Domov seniorů CHARLESE JORDANA	OstC'	Praha 6	160 00	M. Horákové 129
Domov-pens. pro důchodce HORIZONT	OstC'	Praha 6	160 00	Na vrchmezí 8
Centrum sociálních služeb	MěÚ'	Praha 6	160 00	K šedivce 406
Krizové centrum pro muže	OBČS'	Praha 6-Bubeneč	160 00	A. Čermáka 85
Sociálně ošetrovací centrum	MěÚ'	Praha 7	170 00	Kamenická 46
Denní centrum - Nový Prostor	OBČS'	Praha 1	110 00	Řeznická 14
Domov důchodců	KÚ'	Praha 8	182 00	Kubíkova 11
Domov důchodců	MěÚ'	Praha 8-Bohnice	181 00	Na hranicích 674
Domov-pens. pro důchodce	MěÚ'	Praha 8-Bohnice	181 00	Na hranicích 674
Domov-pens. pro důchodce	KÚ'	Praha 8-Střížkov	182 00	Hejnická 538
Domov důchodců	MěÚ'	Praha 8-Kobylisy	182 00	Mirovická 19
Dům sociálních služeb	MěÚ'	Praha 8	160 00	Na Dlážděnce 9
ÚSP pro mládež TP+MP - "PAPRSEK"	MěÚ'	Praha 9	198 00	Šestajovická 19
Domov seniorů	MěÚ'	Praha 9	190 00	Novovysočanská
Středisko křesťanské pomoci	OstC'	Praha 9	193 00	Křovínova nám.11
Domov důchodců	KÚ'	Praha 10	106 25	Sněženkova 8
Domov důchodců	MěÚ'	Praha 10-Malešice	108 00	Rektorská 577
Domov-pens. pro důchodce	MěÚ'	Praha 10-Malešice	108 00	Rektorská 577
Ubytovna pro osoby bez přístř.	KÚ'	Praha 9	190 00	Skloněná 521
Centrum sociální a ošetrovatelské pomoci	MěÚ'	Praha 10	101 00	Sáмова 7
Centrum sociálně ošetř. pomoci	MěÚ'	Praha 15	109 00	Janovská 486
Sociálně ošetrovatelské zařízení	MěÚ'	Praha 11	149 00	Janouchova 670
Domov sv. Karla Boromejského	ČKCH'	Praha-Řepy	163 00	K Šancím 50
Zařízení pro přestárlé seniory	OBČS'	Praha 2	120 00	Na Folimance 11
Denní stacionář AKORD	OstC'	Praha 2	120 00	Záhřebská 36
Stacionář pro děti	OstC'	Praha 3	130 00	Koněvova 24
Občanské poradenské centrum	OBČS'	Praha 4	149 00	Donovalská 1862
Bethesda - domov pro seniory	OstC'	Praha 9-Horní Počernice	193 00	Stoliňská 2510/41c

Příloha 5. Adresář SPC

název	adresa	telefon	email
SPC pro ZP při ZŠ Jaroslava Ježka	Loretánská 19, 118 00 Praha 1	220 514 481	spc.jjezka@centrum.cz
SPC pro ZP	Náměstí Míru 19, 120 00 Praha 2	224 252 771	spcmirak@volny.cz
SPC pro děti a mládež s VŘ	Tyršova 13, 120 00 Praha 2	222 519 926	caak@brailnet.cz
SPC při JÚŠ pro TP	V Pevnosti 4, 128 41 Praha 2	241 083 507	M.Benoniova@jus.cz
SPC pro SP	Ječná 27, 120 00 Praha 2	224 942 151	sps.jecna@zris.mepnet.cz
SPC při ZvŠ	Vinohradská 545, 120 00 Praha 2	224 256 954	zvspraha3@volny.vz
SPC	Hurbanova 1285, 142 00 Praha 4	241 470 291	spc.hurbanova@centrum.cz
SPC pro ZP	Horáčkova 1095, 140 00 Praha 4	241 731 406	mechurova@volny.cz
SPC při MŠ	Na Lysinách 6/41, 147 00 Praha 4	241 772 888	sps.na_lysinach@zris.mepnet.cz
SPC pro SP	Holečkova 4, 150 00 Praha 5	257 313 420	rouckova.j@seznam.cz
SPC Sluníčko	Deylova 3/233, 150 00, Praha 5 Motol	257 225 034	ivekuch@seznam.cz
SPC pro MP	Trávníčkova 1743, 155 00 Praha 5	235 516 651	spcamos@seznam.cz
SPC pro SP	Výmolova 169, 150 00 Praha 5	739 571 516	sps.vymolova@zris.mepnet.cz
SPC pro SPCH	Na Zlíchově 9, 152 00 Praha 5 Zlíchov	251 550 192	speczs@volny.cz
SPC Vertikála	Rooseveltova 8/169, 160 00 Praha 6	233 321 054	spcvertikala@seznam.cz
SPC pro VŘ	Libčická 398/a, 181 00 Praha 8 Čimice	233 544 611	spc.libcicka@volny.cz
SpMŠ a SPC Dítě	Štíbrova 1691, 182 00 Praha 8	284 688 941	sps.stibrova@zris.mepnet.cz
SPC pro KV	Starostrašnická 45, 100 00 Praha 10	274 820 498	spc.starostrasnicka@email.cz
SPC	Chotouňská 476, 108 00 Praha 10 Malešice	274 772 945	spcchotounska@volny.cz
SPC pro MP	V Olšinách 67/200, 100 00 Praha 10	274 772 024	spcolsiny@centrum.cz

Příloha 6. Adresář speciálních škol

nazev_skoly	ulice	obec
Základní škola praktická a Praktická škola Karla Herforta, fakultní škola Pedagogické fakulty UK, Praha 1, Josefská 4	Josefská 4/43	Praha 1
Gymnázium, Základní škola a Mateřská škola pro sluchově postižené, Praha 2, Ječná 27	Ječná 27	Praha 2
Základní škola a Mateřská škola při Všeobecné fakultní nemocnici, Praha 2, Ke Karlovu 2	Ke Karlovu 2	Praha 2
Základní škola praktická a Praktická škola, Praha 2, Vinohradská 54	Vinohradská 54/920	Praha 2
Základní škola pro zrakově postižené, Praha 2, nám. Míru 19	nám. Míru 19	Praha 2
Jedličkův ústav a Základní škola a Střední škola	V Pevnosti 4	Praha 2
Základní škola Zahrádka, Praha 3, U Zásobní zahrady 8	U Zásobní zahrady 8	Praha 3
Mateřská škola speciální, Praha 4, Sevřená 1707	Sevřená 1707	Praha 4
Základní škola, Praha 4, Boleslavova 1	Boleslavova 1	Praha 4
Střední škola Aloyse Klara	Vídeňská 28/756	Praha 4
Základní škola praktická a Základní škola speciální, Praha 4, Ružinovská 2017	Ružinovská 2017/20	Praha 4
Základní škola a Mateřská škola při Fakultní Thomayerově nemocnici, Praha 4, Vídeňská 800	Vídeňská 800	Praha 4
Mateřská škola speciální, Praha 4, Na Lysinách 6	Na Lysinách 41/6	Praha 4
Základní škola a střední škola waldorfská	Křejského 1501/12	Praha 4
Základní škola praktická a Praktická škola, Praha 4, Kupeckého 576	Kupeckého 576	Praha 4
Mateřská škola speciální Sluníčko, Praha 5, Deylova 3	Deylova 3	Praha 5
Základní škola a Mateřská škola při FN Motol, Praha 5, V Úvalu 1	V Úvalu 1	Praha 5
Základní škola praktická a Základní škola speciální Lužiny, Praha 5, Trávníčkova 1743	Trávníčkova 1743	Praha 5
Základní škola praktická a Základní škola speciální, Praha 5, Pod Radnicí 5	Pod Radnicí 315/5	Praha 5
Základní škola pro žáky se specifickými poruchami chování, Praha 5, Na Zlíchově 19	Na Zlíchově 19/254	Praha 5
Základní škola praktická, Praha 5, Nám. Osvoboditelů 1368	Nám. Osvoboditelů 1368	Praha 5
Střední škola, Základní škola a Mateřská škola pro sluchově postižené, Praha 5, Výmolova 169	Výmolova 169	Praha 5
Gymnázium pro zrakově postižené a Střední odborná škola pro zrakově postižené, Praha 5, Radlická 115	Radlická 115/591	Praha 5
Základní škola praktická, Praha 6, Vokovická 3	Vokovická 3/32	Praha 6
Základní škola speciální, Praha 6, Rooseveltova 8	Rooseveltova 8/169	Praha 6
Základní škola pro žáky se specifickými poruchami učení, Praha 6-Řepy, U Boroviček 1	U Boroviček 1	Praha 6

Mateřská škola speciální, Praha 8, Drahaňská 7	Drahaňská 779/7	Praha 8
Základní škola logopedická a Základní škola praktická, Praha 8, Libčická 399	Libčická 8/399	Praha 5
Mateřská škola speciální, Praha 8, Štíbrova 1691	Štíbrova 1691	Praha 8
Základní škola a Mateřská škola, Praha 8, Za Invalidovnou 3	Za Invalidovnou 3/579	Praha 8
Mateřská škola speciální, Základní škola praktická a Základní škola speciální, Praha 9, Bártlova 83	Bártlova 83	Praha 9
Základní škola při psychiatrické léčebně, Praha 8, Ústavní 91	Ústavní 91	Praha 8
Základní škola Tolerance	Mochovská 570	Praha 9
Dětský domov a Školní jídelna, Praha 9, Národních hrdinů 1	Národních hrdinů 1	Praha 9
Dětský domov a Školní jídelna, Praha 9, Smržovská 77	Smržovská 77	Praha 9
Základní škola a Střední škola, Praha 10, V Olšinách 69	V Olšinách 69	Praha 10
Základní škola speciální a Základní škola praktická, Praha 10, Starostrašnická 45	Starostrašnická 45	Praha 10
Základní škola a Mateřská škola, Praha 10, Moskevská 29	Moskevská 29	Praha 10
Základní škola, Praha 10, Vachkova 941	Vachkova 941	Praha 10
Základní škola, Praha 10, Práčská 37	Práčská 37/159	Praha 10
Střední škola, Základní škola, Mateřská škola, Praha 10, Chotouňská 476	Chotouňská 476	Praha 10

Příloha 7. Část vyhlášky 505/2006 Sb. §9

(1) Při posuzování péče o vlastní osobu pro účely stanovení stupně závislosti se hodnotí schopnost zvládat tyto úkony:

- a) příprava stravy,
- b) podávání, porcování stravy,
- c) přijímání stravy, dodržování pitného režimu,
- d) mytí těla,
- e) koupání nebo sprchování,
- f) péče o ústa, vlasy, nehty, holení,
- g) výkon fyziologické potřeby včetně hygieny,
- h) vstávání z lůžka, uléhání, změna poloh,
- i) sezení, schopnost vydržet v poloze v sedě,
- j) stání, schopnost vydržet stát,
- k) přemísťování předmětů denní potřeby,
- l) chůze po rovině,
- m) chůze po schodech nahoru a dolů,
- n) výběr oblečení, rozpoznání jeho správného vrstvení,
- o) oblékání, svlékání, obouvání, zouvání,
- p) orientace v přirozeném prostředí,
- q) provedení si jednoduchého ošetření,
- r) dodržování léčebného režimu.

(2) Při posuzování soběstačnosti pro účely stanovení stupně závislosti se hodnotí schopnost zvládat tyto úkony:

- a) komunikace slovní, písemná, neverbální,
- b) orientace vůči jiným fyzickým osobám, v čase a mimo přirozené prostředí,
- c) nakládání s penězi nebo jinými cennostmi,
- d) obstarávání osobních záležitostí,
- e) uspořádání času, plánování života,
- f) zapojení se do sociálních aktivit odpovídajících věku,
- g) obstarávání si potravin a běžných předmětů (nakupování),
- h) vaření, ohřívání jednoduchého jídla,
- i) mytí nádobí,
- j) běžný úklid v domácnosti,
- k) péče o prádlo,
- l) přepírání drobného prádla,
- m) péče o lůžko,
- n) obsluha běžných domácích spotřebičů,
- o) manipulace s kohouty a vypínači,
- p) manipulace se zámky, otevírání, zavírání oken a dveří,
- q) udržování pořádku v domácnosti, nakládání s odpady,
- r) další jednoduché úkony spojené s chodem a udržováním domácnosti.

(3) Při hodnocení úkonů pro účely stanovení stupně závislosti podle § 8 se hodnotí funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na schopnost zvládat jednotlivé úkony podle odstavců 1 a 2.

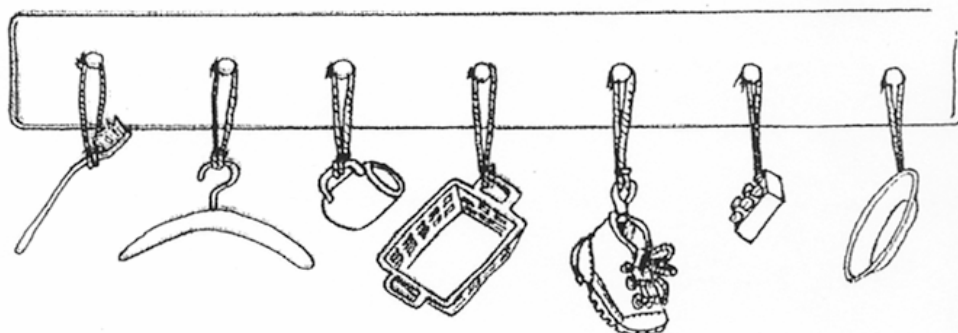
(4) Při hodnocení úkonů pro účely stanovení stupně závislosti podle § 8 se úkony podle odstavců 1 a 2 počítají. Při hodnocení úkonů podle odstavců 1 a 2 se úkony uvedené v jednotlivých písmenech považují za jeden úkon. Pokud je osoba schopna zvládnout některý z úkonů uvedených v odstavci 1 a 2 jen částečně, považuje se takový úkon pro účely hodnocení za úkon, který není schopna zvládnout.

Příloha 8. Základy strukturovaného učení

Strukturované učení je specifická pedagogická metodika vhodná nejen pro děti s PAS, ale i pro děti hyperaktivní, pro děti s komunikačními obtížemi a pro děti s těžším typem mentální retardace. Hlavními prioritami jsou nácvik komunikace, sociálních dovedností, pracovního chování a rozvoj schopnosti napodobování (tedy nácvik sociální, verbální a motorické imitace). Těžiště této metody spočívá ve využití silných stránek dítěte s ohledem na specifika tohoto postižení. Proto je kladen důraz na vizuální vnímání, které vychází z pravidla: „Co vidím, to pro mě existuje“, protože lidé s PAS mají velké potíže s představivostí. Dále se pracuje s mechanickou pamětí, která je podporována motivačním systémem. V neposlední řadě se vychází ze speciálních zájmů dítěte, které je možné využít buď k osobnostnímu rozvoji nebo jako motivaci. Samotný proces učení se opírá o principy kognitivně behaviorální terapie. Teoreticky čerpá z Lovaasovy intervenční terapie a vzdělávacích programů, které jsou vytvářeny v rámci TEACCH programu. Proč je strukturované učení vhodné? Protože děti, které jsou omezeny v oblasti verbální komunikace, sociální interakce a představivosti vnímají svět jako nepředstavitelný chaos, který je díky jejich postižení pro ně těžko uchopitelný. Chceme-li jim pomoci se v něm orientovat je nezbytné jim strukturovat nejen prostor, ale i čas, pracovní a dokonce i volnou činnost. Cílem je jim svět zpřehlednit, naučit je chápat, co po nich chceme, dát jim možnost, aby porozuměli tomu, co se okolo nich děje. Jak již bylo zmíněno výše, je kladen velký důraz na vizuální zpřehlednění, a to z toho důvodu, že lidé s PVP zpracovávají právě vizuální informace nejlépe. Jde tedy o to, aby pomocí struktury bylo „na první pohled“ zřejmé, co se po dítěti chce (Čadilová, 2006).

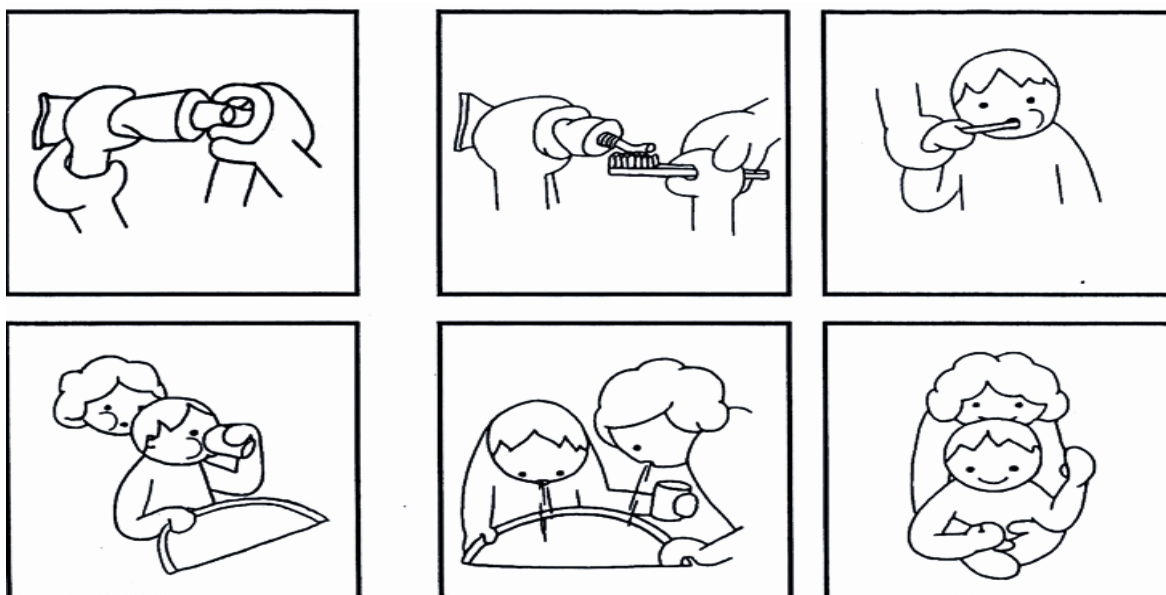
Denní režim a procesuální schémata. K organizaci času se používá tzv. denní režim (viz obr. č. 1), na kterém jsou umístěny karty či předměty, které symbolizují určitou činnost a to v pořadí ve kterém za sebou jednotlivé činnosti následují. Karty, eventuálně předměty je možné umisťovat ze shora dolů či zleva doprava.

Obr. č. 1 ukázka denního režimu

Při nácviku sociálních dovedností se pracuje s tzv. procesuálními schémata (viz obr. č. 2). Pomocí nichž jsou konkrétní činnosti rozfázovány do jednotlivých vizuálně zobrazených kroků. Např. nácvik čištění zubů. Je rozdělen do šesti karet, první symbolizuje otevření pasty, druhý její nandání na zubní kartáček, třetí samotné čištění, atd. Podobným způsobem je možné rozfázovat řadu běžných činností v životě, jako například mytí rukou.

Obr. č. 2 ukázka procesuálního schématu čištění zubů

K individuální činnosti, tedy řešení nejrůznější úloh od třídění dle tvaru, velikosti, barvy až po skládání složitých obrazů, pojmenovávání věcí atd. se pracuje s krabicovými úlohami (viz obr. č 3). Umístění a uspořádání úlohy do krabice by mělo v nejvyšší možné míře sdělit, co je záměrem, aniž by bylo nutné zadání úkolu verbálně doprovázet (Čadilová, 2006).

Obr. č. 3 ukázka krabicové úlohy

